

Miljökonsekvensbeskrivning

Översiktsplan 2035
Munkfors kommun

Sweco Sverige AB	RegNo 556767-9849
Uppdrag	MKB Översiktsplan Munkfors kommun
Uppdragsnummer	30099652
Kund	Munkfors kommun
Upprättad av	Sara Lif Helena Sjöberg
Godkänd av	Lisa Östlund Fält
Granskad av	Ann-Charlotte Abrahamsson
Datum	2026-02-27
Dokumentreferens	MKB ÖP Munkfors 260227_slutversion

Innehållsförteckning

Icke-teknisk sammanfattning	4
1 Inledning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Om översiktsplanering	8
1.3 Miljöbedömning under planprocessen	8
2 Planeringsförutsättningar	9
2.1 Riksintressen	9
2.2 Skyddade områden	13
2.3 Miljökvalitetsnormer enligt 5 kapitlet MB	14
3 Avgränsning	16
3.1 Tematisk	16
3.2 Geografisk	16
3.3 Tidsmässig	16
4 Metod och bedömningsgrunder	17
5 Alternativ	18
5.1 Planförslag	18
5.2 Nollalternativ	22
5.3 Alternativredovisning	23
6 Miljökonsekvenser	24
6.1 Naturmiljö och biologisk mångfald	25
6.2 Vattenmiljö	26
6.3 Klimatanpassning	27
6.4 Hälsa och säkerhet	28
6.5 Naturresurser	30
7 Mellankommunala intressen och kumulativa effekter	31
8 Påverkan på områden av riksintresse enligt 3 kap MB	32
8.1 Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB	32
9 Påverkan på skyddade områden enligt 7 kapitlet MB	33
10 Miljömål	34
10.1 Begränsad klimatpåverkan	34
10.2 Naturlig förurning	34
10.3 Ingen övergödning	34
10.4 Levande sjöar och vattendrag	34
10.5 Grundvatten av god kvalitet	35
10.6 Myllrande våtmarker	35
10.7 Levande skogar	35
10.8 Ett rikt odlingslandskap	35
10.9 God bebyggd miljö	36
10.10 Ett rikt växt- och djurliv	36
11 Uppföljning	36
12 Samlad bedömning	38
Referenser	42

Icke-teknisk sammanfattning

Munkfors kommun arbetar med att upprätta en ny översiktsplan (ÖP), Översiktsplan 2035, vilken ska ersätta den tidigare översiktsplanen som antogs 2013. Den nya planen anpassas till nya lagkrav och uppdaterade förutsättningar.

ÖP2035 utgår ifrån är att mark- och vattenanvändningen i kommunen ska utvecklas på ett sätt som stödjer en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tar tillvara de kvaliteter som präglar kommunen – närheten till Klarälven, det småskaliga landskapet, skogs- och jordbruksmarkerna samt de rika natur- och kulturmiljöerna.

Planeringen utgår ifrån Kommunvision 2030 som beskriver den långsiktiga ambitionen att Munkfors ska vara en attraktiv, trygg och hållbar kommun där människor vill bo, arbeta och leva. ÖP2035 ska skapa förutsättningar för att visionen ska kunna omsättas i praktiken.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling anger ÖP2035 att utvecklingsområden i första hand ska lokaliseras i anslutning till befintlig infrastruktur. Detta möjliggör ett effektivt utnyttjande av teknisk försörjning, minskar transportbehovet och bidrar till lägre klimatpåverkan.

Framtagen miljökonsekvensbeskrivning har avgränsats till att studera påverkan och konsekvens av de aspekter vilka har bedömts kunna ge upphov till en betydande miljöpåverkan.

Nedan följer en sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningens bedömningar.

Naturmiljö och biologisk mångfald

Munkfors kommun bedöms ha en bra grund för kommande detaljplanering. Nytt underlaget från artportalen möjliggör för att artfrågor kan hanteras tidigt i planprocesserna, vilket samlat minskar risken för negativ påverkan naturmiljöer och gynnsam bevarandestatus hos rödlistade och skyddade arter. Skapandet av ett nytt naturreservat vid Ranån bedöms medföra positiva konsekvenser för arter och naturmiljöer. I övrigt är det planens möjligheter att kunna förebygga negativa konsekvenser för arter och naturmiljöer som hanteras vid denna miljöbedömning. Planförslaget bedöms i det fallet medföra fullgoda möjligheter och därmed neutrala konsekvenser.

Vattenmiljö

Vissa utpekade områden i ÖP2035 för bebyggelseutveckling på landsbygd ligger utanför det allmänna VA-området. Dock anger ställningstagande att landsbygdsbebyggelse ska lokaliseras i lägen med befintlig eller möjlig anslutning till VA. För angivna markanspråk för verksamhet/industri ligger de flesta inom allmänt VA-område.

Genom tydliga ställningstaganden, riskidentifiering, framtagna underlag så som översiktlig inventering av markföroreningar och vattentjänstplanen visar Munkfors kommun på hur planeringen ska bidra till att förebygga miljöproblem och säkerställa att miljö kvalitetsnormer följs. Det finns därmed möjligheter för ÖP2035 att bidra till att MKN för yt- och grundvatten kan nås, med möjliga positiva konsekvenser som följd.

Klimatanpassning

Kommunen anger tydliga ställningstaganden gällande klimatrelaterade risker i både i befintlig bebyggelse samt kommande planer. Utmaningar kopplade till ett

klimat i förändring har tagits i beaktning och kommunen bedöms ha tagit ett helhetsgrepp i den problematik som detta kan medföra.

ÖP2035 bedöms sammantaget bidra till en bra grund för klimatanpassning i kommande planering som kan möjliggöra för en minskad klimatpåverkan och en ökad resurseffektivisering. Det ses som ett positivt bidrag i klimatanpassningsarbetet att kommunen planerar att ta fram en ny energiförsörjningsplan. Konsekvenserna för klimatanpassning bedöms därmed som möjligt positiva.

Hälsa och säkerhet

Förorenad mark

Kommunen visar genom gjorda ställningstaganden och pågående arbete på goda ambitioner att minska hälsorisker kopplade till markföroreningar, framför allt inför förändrad markanvändning. Ställningstagande kring risker med och hantering av markföroreningar inom befintlig bostadsbebyggelse eller annan känslig bebyggelse hade kunnat kompletteras. ÖP2035 bedöms därmed medföra möjlighet till positiva konsekvenser.

Buller

ÖP2035 anger att etablering av nya industri och verksamhetsområden ska föregås av bullerutredningar. Samtidigt innebär de utpekade markanspråken för industri och verksamheter, i förhållande till befintlig bostadsbebyggelse, att risken för påverkan bedöms som relativt stor. Kommunen behöver därför pröva i detalj om dessa utvecklingsområden är lämpliga i relation till närliggande bostäder. Sammantaget bedöms planen kunna medföra risk för negativa konsekvenser.

Luft

Ställningstaganden i ÖP2035 visar att kommunen beaktar luftkvalité i den fysiska planeringen. Trots att de utpekade områdena Centrum och Munkåsen är belägna i nära anslutning till väg 62 anses ställningstaganden ange förutsättning för att i detaljplaneskedet hantera riskerna. ÖP2035 bedöms reglera risk för negativ påverkan på MKN luft i den utsträckning som kan hanteras på planeringsnivån översiktsplan.

Farligt gods

Ställningstagandena i ÖP2035 visar på att kommunen beaktar risker kopplade till riksväg 62 som transportled för farligt gods. Trots att nya markanspråk görs i närheten av väg 62 anses ställningstagandena ge förutsättning för att i detaljplaneskedet hantera riskerna. Planförslaget bedöms medföra neutrala konsekvenser.

Samlat görs bedömningen att planförslaget medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten hälsa och säkerhet.

Naturreсурser

Dricksvattenförsörjning

Kommunen anger att skyddet av vattentäkter ska prioriteras och stärkas och exploatering ska i huvudsak undvikas inom och nära vattenskyddsområden. Det bedöms som positivt att kommunen utreder möjliga reservvattenlösningar. Genomförandet av ÖP2035 bedöms medföra möjligt positiva konsekvenser på dricksvattenförsörjning.

Jordbruksmark

Kommunen har tydliga ställningstaganden och ambitioner kopplat till att säkerställa jordbrukslandskapet intressen. Produktionen i vissa områden kommer att påverkas negativt, då det planläggs för bebyggelse. Jordbruksmarkens värde i kommunen i stort är svårt att bedöma, då det saknas underlag kring kommunens

produktionsvärden. Planen kan därmed medföra negativa effekter på jordbruksmark. Planen kan därmed medföra negativa effekter på jordbruksmark, exempelvis genom minskad totalproduktion, om framtida exploatering innebär att jordbruksmark av högsta brukningsvärde ianspråk tas. Det bedöms som positivt att kommunen planerar att genomföra lokaliseringsutredning inför exploatering som berör jordbruksmark samt att kommunen tydliggjort syftet utifrån väsentliga samhällsintressen.

Genomförandet av ÖP2035 bedöms möjliggöra för neutrala konsekvenser på jordbruksmark.

Samlat görs bedömningen att huvudförslaget möjliggör för neutrala konsekvenser för miljöaspekten naturresurser.

Mellankommunala intressen och kumulativa effekter

I ÖP2035 betonar Munkfors kommun betydelsen av mellankommunal och regional samverkan inom flera områden, bland annat gällande kulturmiljövård, miljö, infrastruktur och kollektivtrafik samt natur- och friluftsvärden. Dricksvattenförsörjningen utgör ett centralt mellankommunalt intresse, där Munkfors kommun ingår i en gemensam dricksvattenförsörjning tillsammans med Forshaga och Hagfors kommuner.

ÖP2035 anger ingen ändrad markanvändning som kan ligga till grund för aktuella mellankommunala frågor. Sammantaget bedöms planförslaget möjliggöra ett fortsatt positivt mellankommunalt samarbetet.

Riksintressen

Inom Munkfors kommun finns ett flertal områden av riksintresse enligt 3 kap MB, men inga enligt 4 kap MB. Endast ett riksintresse, Ransäter som är riksintresse för kulturmiljövärden, berörs av de markanspråk som redovisas i ÖP2035. Mot bakgrund av planens angivna ställningstaganden bedöms risken för påtaglig skada på riksintresset kunna undvikas. För övriga riksintressen, vilka inte berörs av nya markanspråk i ÖP2035, finns generella ställningstaganden som tydligt visar på kommunens avsikt att både skydda och stärka deras värden.

Skyddade områden

Strandskydd

ÖP2035 pekar ut ett flertal områden för framtida utveckling vilka berörs av strandskydd. ÖP2035 anger tydliga ställningstaganden gällande utveckling inom LIS-områden och poängterar att strandskyddets syften, naturvärden och allmänhetens tillgång till strandzoner ska säkerställas i all planering. Påverkan på områden som omfattas av strandskydd bedöms vara av begränsad omfattning och strandskyddets syften bedöms kunna tillgodoses även långsiktigt.

Naturreservat

Inom kommunen finns ett naturreservat, Hästskoholmen, som är beläget på en stor holme i Klarälven inne i Munkfors tätort. ÖP2035 medför ingen ändrad markanvändning inom eller i direkt anslutning till naturreservatet. ÖP2035 har flera ställningstaganden som belyser vikten av inventeringar med hänsyn till naturvärden i tidiga skeden.

Vattenskyddsområde

I det sydvästra hörnet av kommunen ligger vattenskyddsområde för Visten som hör till Forshaga kommun. ÖP2035 bedöms inte påverka vattenskyddsområdet.

Miljö kvalitetsnormer

Vattenförekomster

Inom kommunens finns fem klassificerade ytvattenförekomster med varierande

status. Genom tydliga ställningstaganden, riskidentifiering och framtagna underlag visar Munkfors kommun på hur planeringen ska bidra till att säkerställa att miljökvalitetsnormer för vatten följs.

Utomhusluft

Regionala mätningar visar att luftkvaliteten inom Munkfors kommun generellt är god. Lokalt förhöjda halter kan dock förekomma, längs riksväg 62 och andra trafikerade genomfarter (Munkfors kommun, 2025b). Ställningstagande anger att MKN för luft ska bedömas vid detaljplanering och redovisas i MKB.

Omgivningsbuller

Kommuner med färre än 100 000 invånare omfattas inte av krav på åtgärdsprogram för omgivningsbuller enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Då Munkfors kommun har omkring 3 650 invånare är det inte relevant att bedöma påverkan på MKN för omgivningsbuller i denna MKB. Däremot inkluderar MKB:n en bedömning av planens påverkan på buller i samband med utpekade utvecklingsområden för industri- och verksamhetsändamål.

Miljömål

Vid ett genomförande av ÖP2035 berörs följande nationella miljökvalitetsmål: *Begränsad miljöpåverkan, Naturlig förurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö samt Ett rikt växt- och djurliv.* Planen bedöms kunna ge utvecklingen en övervägande positiv, men i vissa delar även negativ, riktning i förhållande till miljömålen.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Munkfors kommun är beläget i centrala Värmlands län. Kommunens yta är cirka 142 km² och består av huvudorterna Munkfors och Ransäter. Totalt bor cirka 3 650 personer i kommunen (SCB, 2026).

Sedan 2023 har Munkfors kommun arbetat med att ta fram en ny översiktsplan. Kommunens tidigare översiktsplan antogs 2013 och ersätts för att anpassas till nya lagkrav och uppdaterade förutsättningar.

Sweco har på uppdrag av Munkfors kommun arbetat fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) inför granskningsskede av översiktsplanen.

1.2 Om översiktsplanering

Framtagandet av en ny översiktsplan

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en översiktsplan som omfattar hela kommunen. En översiktsplan är vägledande för hur mark- och vattenområden används och hur bebyggelse, verksamheter och naturområden ska utvecklas och bevaras. En aktualisering av översiktsplanen ska göras under varje mandatperiod.

Översiktsplanen är vägledande men inte bindande. Den är därmed inte absolut styrande när planer eller projekt ska genomföras, men utgör det viktigaste övergripande dokumentet för efterföljande planering enligt plan- och bygglagen. Det är i översiktsplanen som allmänna intressen vägs mot varandra. Dessa avvägningar ligger sedan till grund för större samhällsinvesteringar samt bevarande och utveckling av värdefulla tillgångar, som exempelvis natur- och kulturmiljöer (Boverket, 2025b).

Den nya översiktsplanen

Planförslaget omfattar kommunens nya översiktsplan 2035 (även benämnd ÖP2035).

Den planeringsstrategi som ÖP2035 utgår ifrån är att mark- och vattenanvändningen i kommunen ska utvecklas på ett sätt som stödjer en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tar tillvara de kvaliteter som präglar kommunen – närheten till Klarälven, det småskaliga landskapet, skogs- och jordbruksmarkerna samt de rika natur- och kulturmiljöerna.

Planeringen utgår ifrån Kommunvision 2030 som beskriver den långsiktiga ambitionen att Munkfors ska vara en attraktiv, trygg och hållbar kommun där människor vill bo, arbeta och leva. ÖP2035 ska skapa förutsättningar för att visionen ska kunna omsättas i praktiken.

1.3 Miljöbedömning under planprocessen

Enligt 6 kapitlet miljöbalken framgår att en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program ska göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan ska enligt miljöbedömningsförordningen alltid antas medföra betydande miljöpåverkan. Bedömningen av betydande miljöpåverkan grundar sig på att en översiktsplan normalt anger förutsättningar

för sådana verksamheter eller åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Exempel på sådana verksamheter eller åtgärder är tätortsbebyggelse och anläggande av industriområden, hamnar, vägar, järnvägar, permanenta campingplatser och vissa typer av anläggningar för friluftsliv. Därför ska översiktsplanen i de allra flesta fall genomgå en strategisk miljöbedömning (Boverket, 2025a). Med anledning av det ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram.

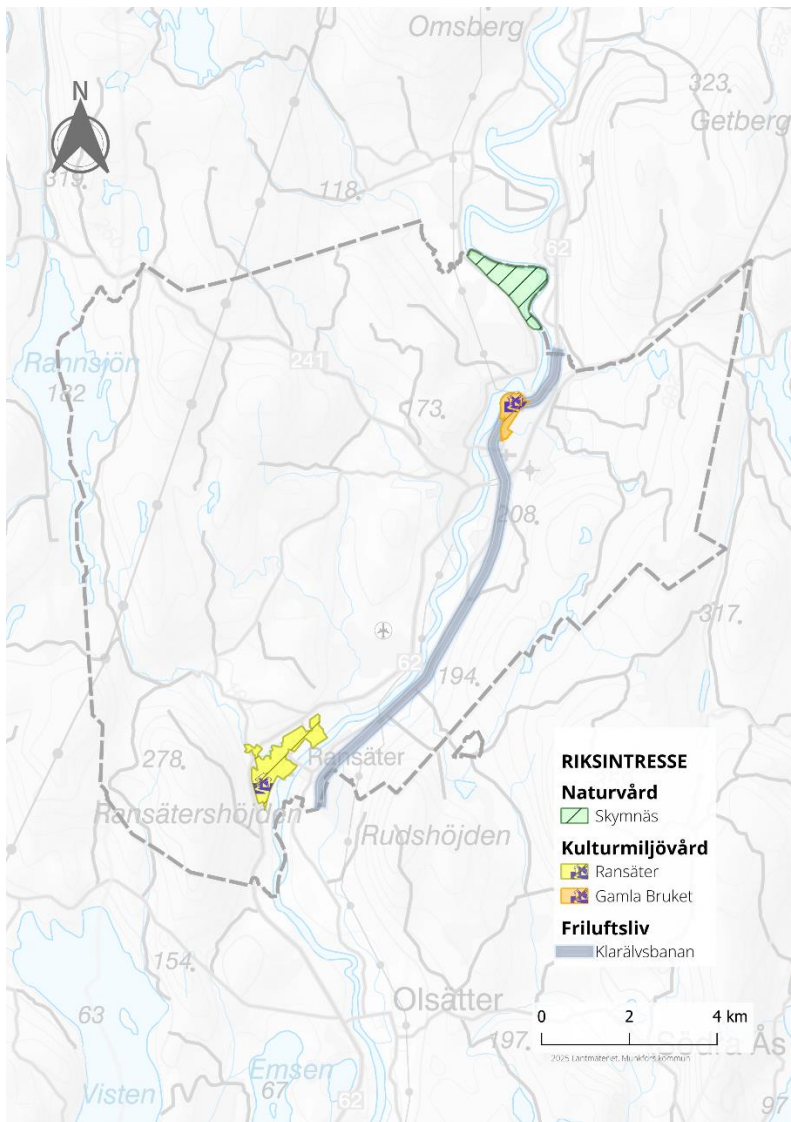
Miljökonsekvenserna är betydelsen av de effekter som översiktsplanens fysiska påverkan orsakar. Det handlar om att bedöma utifrån översiktsplanen bidrar till att förbättra människors hälsa samt skapar förutsättningar för att de långsiktiga miljömålen kan uppnås. Både miljöbedömningsprocessen och MKB är viktiga verktyg för att följa och dokumentera denna ambition (Naturvårdsverket, 2025a).

MKB ska redovisa bedömningen av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Det är den betydande miljöpåverkan som ska identifieras, beskrivas och bedömas i MKB. Miljöbalken reglerar vad MKB ska innehålla utifrån att en strategisk miljöbedömning görs, samt att innehållet ska anpassas utifrån vad som är en rimlig omfattning och detaljeringsnivå. Plan- och bygglagen, PBL, reglerar vad översiktsplanen ska innehålla.

2 Planeringsförutsättningar

2.1 Riksintressen

Begreppet riksintresse används för två olika typer av områden. Dels omfattar det större geografiska områden där riksdagen fattat beslutat om utpekandet enligt 4 kapitlet miljöbalken. Dels omfattar det områden som pekas ut med stöd av de grundläggande hushållningsbestämmelserna och som utgår från en god hushållning av mark- och vattenområden. Dessa områden pekas ut som områden av riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken och av ansvarig nationell myndighet (Boverket, 2022). Figur 2-1 illustrerar utpekade riksintressen inom Munkfors kommun enligt 3 kapitlet MB. Riksintresse för kommunikationer (8 § MB) och totalförsvaret (9 § MB) visas inte i kartan då dessa omfattar hela kommunens yta. Inom kommunen finns inga utpekade riksintressen enligt 4 kapitlet MB.

Figur 2-1. Kartan visar utpekade områden av riksintresse enligt 3 kapitel 6 § MB inom Munkfors kommun. Riksintresse för kommunikationer (8 § MB) och totalförsvar (9 § MB) visas inte i kartan då dessa omfattar hela kommunen. Inom kommunen finns inga utpekade riksintressen enligt 4 kap MB.

Riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken

Det finns områden av riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken för rennäringsen, yrkesfisket, naturvården, friluftslivet, kulturmiljövården, fyndigheter av ämnen och material samt anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, kommunikation (elektronisk och trafik), avfallshantering, vattenförsörjning och totalförsvaret (Boverket, 2023).

Nedan listas de områden av riksintresse enligt 3 kapitlet som finns utpekade inom Munkfors kommun. ÖP2035 innehåller flera ställningstaganden i syfte att stärka och skydda utpekade riksintressen inom kommunen. För riksintressena bedöms ÖP2035 inte medföra risk för påtaglig skada till följd av nya markanspråk, med undantag för Ransäter, som är riksintresse för kulturmiljövården. Påverkan på Ransäter redovisas och bedöms i kapitel 8.

Friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård 6 §

Områden som pekas ut som riksintresse för friluftslivet har stora friluftslivsvärden sett utifrån ett nationellt perspektiv med särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet samt god tillgänglighet för allmänheten (Naturvårdsverket, 2006).

Områden som pekats ut som riksintresse för naturvården enligt miljöbalkens 3 kapitel 6 §, motsvarar de mest värdefulla naturområdena i ett nationellt perspektiv. De ska också representera huvuddragen i den svenska naturen.

Uttekade områden av riksintresse för kulturmiljövården ska förmedla en samlad bild av vår kulturhistoria från forntid till nutid, som exempelvis äldre brukningslandskap (Riksantikvarieämbetet, 2025).

Inom Munkfors kommun finns flera utpekade riksintressen i enlighet med 3 kap. 6 § MB. Dessa redovisas för kortfattat nedan och huruvida de påverkas av nya markanspråk i ÖP2035 eller ej.

Friluftsliv

Klarälvsbanan är riksintresse för friluftsliv och sträcker sig genom hela Munkfors kommun, från norr till söder. Värdet beskrivs ligga i banans goda tillgänglighet och geografiska sträckning genom stora delar av Värmland. Det höga upplevelsevärdet varierar med det skiftande landskapet från Karlstads tätortsområde till flacka odlingslandskap, Klarälvens meandrande vatten och olika typer av skogsmark (Naturvårdsverket, 2026). ÖP2035 lyfter Klarälvsbanans regionala och lokala betydelse både för rekreation och som en förutsättning för hållbart resande. Flera ställningstaganden i ÖP2035 bekräftar kommunens avsikt att både skydda, bevara och utveckla riksintresset (Munkfors kommun, 2025b).

Området Trollkullevägen norra, beläget längs Klarälvsbanan, är i ÖP2035 utpekad för utveckling av lättare industri och verksamheter med begränsade störningar. Planens ställningstaganden anger att exploatering i närhet till leden ska utformas med hänsyn till trygghet, siktförhållanden samt natur- och kulturmiljövården, och så att möjligheten att uppleva banans naturnära karaktär bibehålls. Mot denna bakgrund, och med stöd av planens övriga generella ställningstaganden, bedöms ÖP2035 inte medföra risk för påtaglig skada på riksintresset.

Naturvård

Skymnäs är utpekad riksintresse för naturvården och är ett framstående exempel på Klarälvens äldre och nuvarande meanderlopp. Området är upptaget som ett av 18 objekt av typ "River plains and deltas of international importance in Sweden". Etablering av vattenföretag samt okänslig placering av byggnader, vägar och andra anläggningar kan skada objektets värden. Omföring av lövskog till granskog och avverkingen av lövsumpskogar kan förändra områdets karaktär och värde (Naturvårdsverket, 2025).

Södra delen av Skymnäs ligger inom Munkfors kommun i norr och sträcker sig sedan över kommungränsen in i Hagfors kommun. I ÖP2035 finns flera ställningstaganden som syftar till att både skydda och stärka riksintressets geologiska och ekologiska värden. Planen betonar även vikten av samverkan med Länsstyrelsen och andra berörda myndigheter för att säkerställa riksintressets långsiktiga värden (Munkfors kommun, 2025b). ÖP2035 medger inga nya markanspråk inom eller i anslutning till riksintresset. Ett genomförande av planen bedöms inte medföra risk för påtaglig skada på riksintresset.

Kulturmiljövård

Två områden utgör riksintresse för kulturmiljövården, Munkfors (Gamla bruket) i norr samt Ransäter i söder. Enligt M. Pătraşcu (epost 2026-01-08) har

kommunen justerat båda riksintressenas gränser på Länsstyrelsens begäran. Gränserna har anpassats efter fastighetsgränser.

Riksintresset Munkfors utgör en av landets mest välbevarade bruksmiljöer och har mycket höga industri- och socialhistoriska värden. Miljön kännetecknas av en centralt placerad herrgård, bruksgator med arbetarbostäder samt landets äldsta bevarade martinverk från 1877 (Riksantikvarieämbetet, 2013). Flera ställningstaganden anges i ÖP2035 med syfte till att stärka och bevara den kulturhistoriska helhetsmiljön bland annat genom att använda skydds- och varsamhetsbestämmelser samt samverka med berörda aktörer. Av ställningstaganden framgår även att eventuell utveckling inom och i anslutning till området alltid ska föregås med noggrann prövning så att riksintressets värden inte påverkas negativt. Inga nya markanspråk inom ÖP2035 bedöms innebära risk för påtaglig skada på riksintresset.

Riksintresset Ransäter är en kulturhistoriskt betydelsefull miljö, med sitt ursprung i 1600-talets bruksrörelse och jordbruksutveckling. Området kännetecknas av en samverkan mellan järnbruksrörelsen och jordbruket, med kyrka, herrgårdsbebyggelse och jordbruksgårdar. Området bär även på en rik personhistoria (Riksantikvarieämbetet, 2013). Likt för Munkfors anger ÖP2035 ställningstaganden som bekräftar kommunens ambitioner om att säkra Ransäters skydd och bevarande. ÖP2035 anger dock ett nytt markanspråk i anslutning till riksintresset, ett område för utveckling av bostadsbebyggelse. Planens påverkan på riksintresset bedöms vidare under kapitel 8.

Kommunikationer 8 § (luftfart, järnväg, väg)

Riksintresse för kommunikation omfattar de fyra trafikslagen – väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Trafikverket bedömer vilka områden som är av riksintresse för trafikslagens anläggningar (Trafikverket, 2025b).

Runt Karlstads flygplats, belägen söder om Munkfors kommun, finns en så kallad MSA-yta (Minimum Sector Altitude). Denna yta breder ut sig som en cirkel med en radie om ca 55 km från flygplatsen och täcker således hela Munkfors kommun.

Genom ställningstaganden i ÖP2035 framgår att Munkfors kommun beaktar MSA-ytor i samband med planering och vid behov ska samråd ske med berörd flygplats samt Luftfartsverket (Munkfors kommun, 2025b).

Ett genomförande av ÖP2035 bedöms inte medföra risk för påtaglig skada på riksintresset.

Totalförsvaret 9 §

Försvarsmakten är den myndighet som pekar ut områden av riksintresse för totalförsvarets militära del (Försvarsmakten, 2023a) medan Myndigheten för civilt försvar (MCF) (f.d. MSB) redovisar områden av riksintresse för totalförsvarets civila del (MSB, 2025).

Lågflygningsområde – totalförsvarets militära del

Hela Munkfors kommun ligger inom ett lågflygningsområde med påverkansområde vilket är ett område av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § första stycket MB. Ett påverkansområde definieras enligt Boverket (ref. PM, dnr. 3190/2014) som ett område utanför ett riksintresseområde där åtgärder kan leda till en påtaglig skada på riksintresset. Här bedriver Försvarsmakten militär flygverksamhet på låg höjd. Det är särskilt viktigt med tidiga samråd för ärenden som rör höga objekt inom dessa områden då höga

objekt kan skada möjligheten för militären att nyttja området (Försvarmakten, 2023b)

ÖP2035 innehåller flera ställningstaganden som tydliggör att hänsyn ska tas till Försvarmaktens riksintressen. Inom den fysiska planeringen ska totalförsvarets intressen beaktas i ett tidigt skede och samråd ska ske i ärenden som kan påverka lågflygningsområdet (Munkfors kommun, 2025b). Ett genomförande av ÖP2035 bedöms inte medföra risk för påtaglig skada på riksintresset.

Transmissionsnätet för el – totalförsvarets civila del

Samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen (Svenska kraftnät, 2024). I Munkfors kommun berörs främst 130 och 400 kV-ledningar som ingår i Svenska kraftnäts regionala och nationella elnät. Dessa ledningar är viktiga för elförsörjningen och kan komma att förstärkas i framtiden, bland annat genom projektet "Karlstadbenet" som syftar till ökad överföringskapacitet i mellersta Sverige. Ställningstaganden i ÖP2035 anger att markanvändning inom och intill ledningsstråk inte ska försvåra drift, underhåll eller framtida förstärkningar av elnätet. Ställningstagandena innefattar tidigt samråd med Svenska kraftnät vid planering av ny bebyggelse eller ändrad markanvändning nära dessa kraftledningar (Munkfors kommun, 2025b).

ÖP2035 medför ingen ändrad markanvändning i anslutning till riksintresset, varför det inte föreligger någon risk för påtaglig skada. ÖP2035 tydliggör med generella ställningstaganden den hänsyn som behöver vidtas i relation till riksintresset för att minimera risker för störning och annan påverkan.

2.2 Skyddade områden

Det finns många olika former av områdesskydd för natur i Sverige. Utifrån 7 kap. miljöbalken används områdesskydd för att skydda ett områdes kultur- eller miljönytta alternativt för dess upplevelser utifrån dess betydelse för friluftslivet. I Kapitel 9 Påverkan på Skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken redovisas en bedömning av planens eventuella påverkan på skyddade områden.

Strandskydd

Syftet med strandskyddet är att värna friluftslivet genom allemansrätten samt att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Strandskyddet omfattar både vatten och land. I hela Sverige gäller ett generellt strandskydd vid hav, sjöar och vattendrag. Skyddet gäller normalt 100 meter från strandkanten, men Länsstyrelsen kan utöka strandskyddet upp till 300 meter om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. I Munkfors kommun anges generellt 100 meter som strandskydd, men Värmlands län har utökat det till upp emot 300 meter vid Klarälven.

Från och med 1 juli 2025 har lagändring tillkommit som innebär lättnader gällande strandskyddet. Lagändringarna innebär kortfattat att strandskyddet tas bort vid mindre sjöar och vattendrag (Naturvårdsverket, 2025c).

Områden för framtida utveckling som pekas ut i planförslaget som berörs av strandskydd är Munkebol, Norra Näset, Södra Näset, Ransäter södra samt Fritidsbebyggelse vid Rannsjön.

Naturresevat

Naturresevatet utgör en av de starkare skyddsformerna och regleras i 7 kapitlet

miljöbalken. Det är den vanligaste skyddsformen i Sverige och därmed ett viktigt verktyg att bevara naturmiljöer och biologisk mångfald. Både länsstyrelsen och kommunen kan avsätta områden som naturreservat. Varje naturreservat är särskilt skyddat för sina unika värden och har därmed egna föreskrifter. Syftet med skyddet avgör vilka begränsningar som gäller när man som besökare nyttjar området.

Inom kommunen finns ett naturreservat, Hästskoholmen, som är beläget på en stor holme i Klarälven inne i Munkfors tätort. Hästskoholmen är cirka 2 ha stor och det har förekommit industriverksamhet och boende på ön. Idag finns vissa rester och spår av industrimiljön, men främst är ön ett naturskönt strövområde i en rik kulturmiljö med vissa biologiska värden.

Vattenskyddsområde

För att skydda viktiga råvattenresurser kan länsstyrelsen eller kommunen besluta om att inrätta vattenskyddsområden med särskilda föreskrifter för en grund- eller ytvattentäkt. För att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet finns det föreskrifter gällande rätten att förfoga över fastigheter eller nyttjandet av området.

I det sydvästra hörnet av kommunen ligger vattenskyddsområde för Visten som hör till Forshaga kommun. Munkfors kommuns dricksvatten levereras från vattenskyddsområde Stora Ullens dricksvattentäkt i Hagfors kommun.

2.3 Miljökvalitetsnormer enligt 5 kapitlet MB

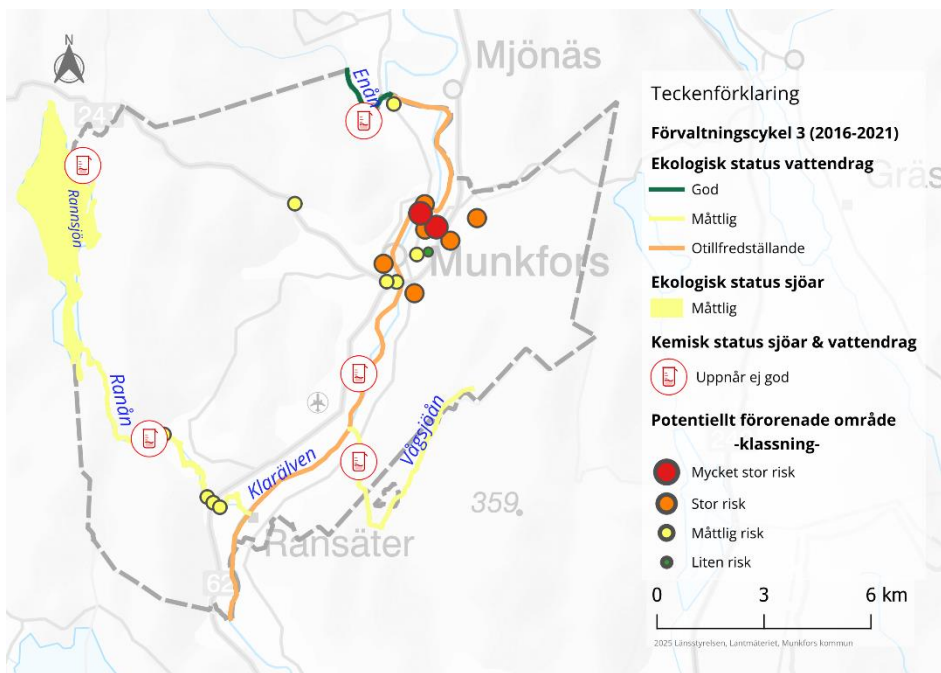
Miljökvalitetsnormer (MKN) är regler om kvaliteten på vatten, mark, luft eller miljön i övrigt. Syftet är att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön samt att avhjälpa skador eller olägenheter för människors hälsa och miljön. MKN regleras genom 5 kapitlet MB. MKN omfattar dels gränsvärden som ej får över- eller underskridas, dels målikrivärden som ska eftersträvas och ej bör överskridas. Dessa beslutas av regering eller av andra myndigheter. MKN är alltså juridiskt bindande och ska följas vid bland annat översiktsplanering. Det finns MKN för utomhusluft, omgivningsbuller samt för vatten, som yt- och grundvatten (Boverket, 2024).

Vatten

Syftet med miljökvalitetsnormer för vatten är att säkra Sveriges vattenkvalitet, därmed omfattas både grundvatten och ytvatten (sjöar vattendrag och kustvatten). Miljökvalitetsnormen för ytvatten beskriver den kvalitet; kemisk och ekologisk status, som en vattenförekomst ska ha nått vid en viss tid. Målet är att alla vattenförekomster ska uppnå god status. För grundvatten fastställs MKN för kemisk respektive kvantitativ status (Vattenmyndigheterna, 2025).

Inom kommunens finns fem klassificerade ytvattenförekomster med varierande status, se Figur 2-2.

Planens påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten beskrivs under miljöaspekten vattenmiljö, kapitel 6.2.

Figur 2-2. Kartan visar klassificerade ytvattenförekomsternas ekologiska och kemiska status. Även potentiellt förorenade områden illustreras (Munkfors kommun, 2025).

Utomhusluft

För utomhusluft finns miljö kvalitetsnormer för de ämnen som kan medföra risk för människors hälsa samt miljön. Normerna regleras i luftkvalitetsförordningen (2010:477) och omfattar kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. De flesta normerna utgör så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, men även målsättningsnormer som ska eftersträvas (Naturvårdsverket, 2025b).

Regionala mätningar visar att luftkvaliteten inom Munkfors kommun generellt är god. Lokalt förhöjda halter kan dock förekomma, längs riksväg 62 och andra trafikerade genomfarter (Munkfors kommun, 2025b).

Planens påverkan på MKN luft hanteras under miljöaspekten hälsa och säkerhet, kapitel 6.4.

Omgivningsbuller

Kommuner med färre än 100 000 invånare omfattas inte av krav på åtgärdsprogram för omgivningsbuller enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Då Munkfors kommun har omkring 3 650 invånare är det inte relevant att bedöma påverkan på MKN för omgivningsbuller i denna MKB. Däremot inkluderar MKB:n en bedömning av planens påverkan på buller i samband med utpekade utvecklingsområden för industri- och verksamhetsändamål, som en del av miljöaspekten hälsa och säkerhet i kapitel 6.4.

Trafikverket ska enligt Förordningen kartlägga bullret från vägtrafik vid vägar med en trafiktäthet på mer än tre miljoner fordon per år. Trafikverket har valt att utöka omfattningen av åtgärdsprogrammet till att innefatta bland annat all statlig väg

(Trafikverket, 2025a). I nuläget finns det ingen väg inom kommunen som Trafikverket kartlägger buller för.

3 Avgränsning

3.1 Tematisk

Munkfors kommuns översiktsplan 2035 var ute på samråd under våren/sommaren 2025. Inför samrådet saknades en miljökonsekvensbeskrivning som uppfyllde kraven enligt 6 kap. 11 § miljöbalken. Därmed har heller inget avgränsningssamråd genomförts. Länsstyrelsen Värmlands samrådsyttrande över översiktsplanen (Länsstyrelsen Värmland, 2025) ligger till grund för den tematiska avgränsningen av föreliggande MKB.

MKB:n fokuserar på de miljöaspekter där länsstyrelsen har ingripandegrund och där översiktsplanens genomförande bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan. Dessa omfattar:

- Naturmiljö och biologisk mångfald
- Vattenmiljö
- Klimatanpassning
- Hälsa och säkerhet
- Naturresurser

Miljökonsekvensbedömningen tar hänsyn till hur respektive miljöaspekt hanteras utifrån översiktsplanens ställningstaganden och planerad markanvändning.

Mark- och vattenanvändningen i översiktsplanen prövas och konsekvensbedöms även i förhållande till områden av riksintresse samt skyddade områden.

Frågor som rör eventuella översvämningar till följd av dammhaveri hanteras samordnat inom kommunen och även i samverkan på regional nivå. Dessa frågor omfattas av sekretess och ingår därför inte i miljöbedömningen i föreliggande MKB.

3.2 Geografisk

Bedömningen av miljöeffekterna omfattar hela Munkfors kommuns yta, men är uppdelat utifrån den planerade utvecklingen.

Vid behov hanteras även mellankommunala frågor, utfall att översiktsplanen leder till påverkan utanför kommungränsen. Dessa frågor hanteras i kapitel 0.

3.3 Tidsmässig

Konsekvenserna av översiktsplanen beskrivs utifrån tidshorisonten år 2035, vilket är samma tidshorisont som används för översiktsplanen. Vid den tidpunkten förväntas översiktsplanen ha genomförts, det vill säga dess föreslagna bebyggelseområden, infrastruktur med mera förväntas vara fullt utbyggda. Påverkan inom vissa miljöaspekter kan även sträcka sig längre än till år 2035. I den mån det är möjligt, rimligt och relevant, behandlar miljökonsekvensbeskrivningen även dessa effekter.

4 Metod och bedömningsgrunder

Miljöbedömningen av huvudalternativet och nollalternativet redovisar de möjliga positiva respektive risk för negativa konsekvenser som kan eller förväntas uppstå. Översiktsplanens miljöpåverkan kan ge direkta eller indirekta effekter på människors hälsa eller miljö. De positiva alternativt negativa effekterna kan vara tillfälliga eller bestående och uppstå på kort eller lång sikt. Effekter kan vara kumulativa, vilket innebär att den sammanlagda effekten måste bedömas. Miljöeffekter kan även uppstå utanför det geografiska område där påverkan sker.

Möjlighet till positiva och risk för negativa konsekvenser av planförslaget och nollalternativet bedöms och redovisas i text. Under varje miljöaspekt i kapitel 6 redovisas bedömningsgrunder, förutsättningar samt en beskrivning och bedömning av planförslagets påverkan, effekter och konsekvenser.

I miljökonsekvensbeskrivningen används en skala för att värdera konsekvenserna. Skalan bygger på relationen mellan befintliga värden och en bedömning av omfattningen av planförslagets påverkan och effekter på dessa. Skalan beskriver såväl positiva som negativa konsekvenser, se Figur 4-1.

Följande begrepp används i miljöbedömningssammanhang:

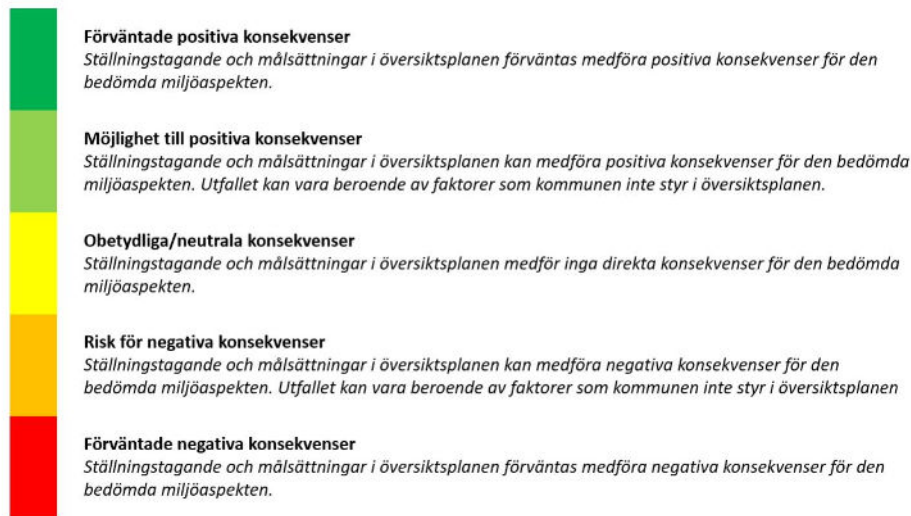
- påverkan beskriver den förändring av fysiska förutsättningar som planförslaget ger upphov till,
- effekten beskriver hur förhållandena för en viss miljöaspekt förändras till följd av planens påverkan, och
- konsekvensen beskriver en sammanvägning av påverkan och det påverkade värdet eller miljöns känslighet.

Med hänsyn till översiktsplanens mer övergripande karaktär är de direkta konsekvenserna ibland mycket svåra att bedöma. Därför görs bedömningarna utifrån om översiktsplanen medför möjlighet till positiva konsekvenser eller risk för negativa konsekvenser. I de fall ställningstagandena i planförslaget medför tydligare konsekvenser bedöms de som förväntade positiva eller negativa konsekvenser.

Miljöbedömningen har genomförts på en strategisk nivå i enlighet med översiktsplanens övergripande karaktär och detaljeringsgrad. Översiktsplanen anger inriktningar för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen men fastställer inte exploateringsgrad eller genomförandetakt. Mot denna bakgrund är konsekvensbedömningarna huvudsakligen kvalitativa. Mer detaljerade och platsbundna bedömningar, inklusive beräkningar, är mer ändamålsenliga i efterföljande planeringsskeden, såsom vid detaljplanering.

Under respektive miljöaspekt redovisas även förslag till åtgärder och fortsatt arbete för att stärka positiva konsekvenser eller mildra negativa konsekvenser av planförslaget.

Mellankommunala intressen och kumulativa effekter redovisas under kapitel 0. Bedömning görs även av hur skyddade områden påverkas, vilket hanteras i kapitel 8 och kapitel 9. Planens bidrag till uppfyllande av de nationella miljökvalitetsmålen presenteras under kapitel 10. Slutligen redovisas planens samlade bedömning, kapitel 12.

Figur 4-1. Bedömningsskala för att värdera planförslagets och nollalternativets konsekvenser.

5 Alternativ

5.1 Planförslag

Huvudalternativet omfattar kommunens planförslag av översiktsplan. Planeringen utgår ifrån Kommunvision 2030 som beskriver den långsiktiga ambitionen att Munkfors ska vara en attraktiv, trygg och hållbar kommun där människor vill bo, arbeta och leva.

De centrala teman som genomsyrar ÖP2035 kan sammanfattas som ett antal övergripande perspektiv som återkommer genom hela planen och styr kommunens ställningstaganden i den fysiska planeringen.

Långsiktig hållbar utveckling är ett grundläggande tema. Planen utgår från att ekologiska, sociala och ekonomiska värden ska vägas samman och att mark- och vattenanvändningen ska bidra till hållbarhet över tid. Planen ger förutsättningar för ett gott liv genom bland annat trygga miljöer, ett varierat bostadsutbud, platser för möten och god tillgänglighet. Utveckling prioriteras i lägen med befintlig infrastruktur såsom i centrala Munkfors, där gång-, cykel- samt kollektivtrafik är realistiska alternativ och som minskar klimatpåverkan. Det finns även planer på utveckling utanför tätbebyggda områden i kommunen. Landsbygden bidrar till Munkfors kommuns identitet och dess värden ska tillvaratas genom att skapa goda förutsättningar att bo i, verka på och besöka.

Förbättrade förutsättningar ska skapas för lokalt föreningsliv och plats för idrott, kultur och spontanaktivitet. Värdefulla rekreationsområden ska skyddas och utvecklas, med särskilt fokus på tätortsnära och bullerfria miljöer. I mark- och vattenanvändningen är det centralt att betydelsefulla naturmiljöer hanteras som långsiktiga strukturer där ekologiska samband säkerställs och stärks när ny bebyggelse tillkommer eller befintliga områden förändras.

Översiktsplanen ska bidra till att genomföra kommunens energi- och klimatinriktning. Bebyggelsestrukturen ska stödja energieffektiv försörjning och möjliggöra förnybara energilösningar.

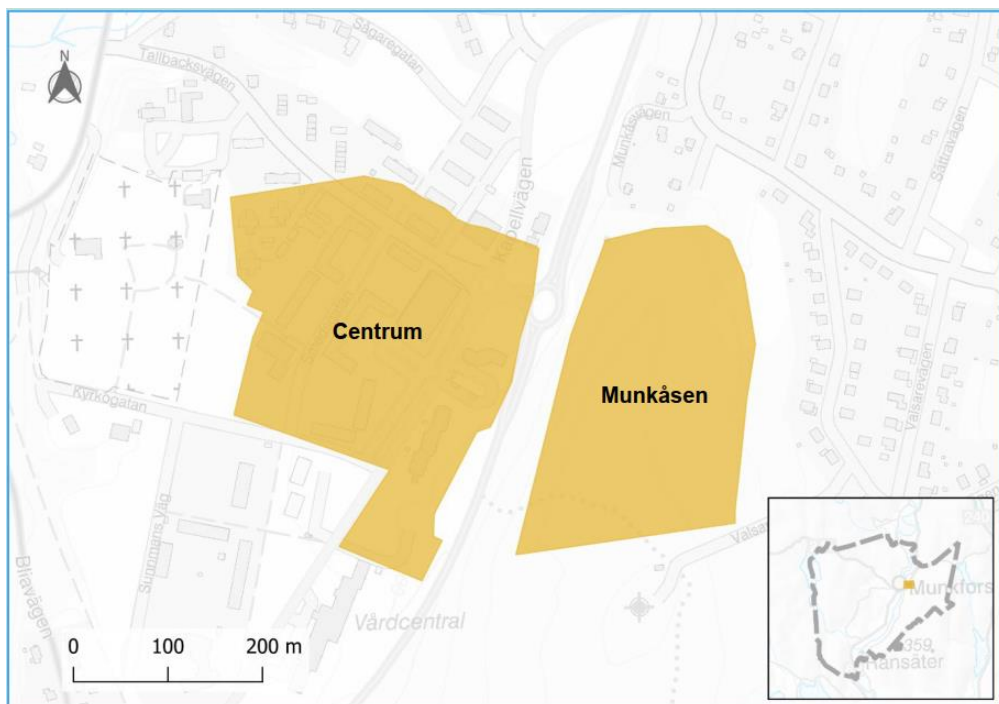
Kommunens utvecklingsinriktning visar på en översiktlig nivå hur Munkfors kommun önskar att utvecklas och har fokusområdena bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer.

Utvecklingsinriktning för bebyggelse

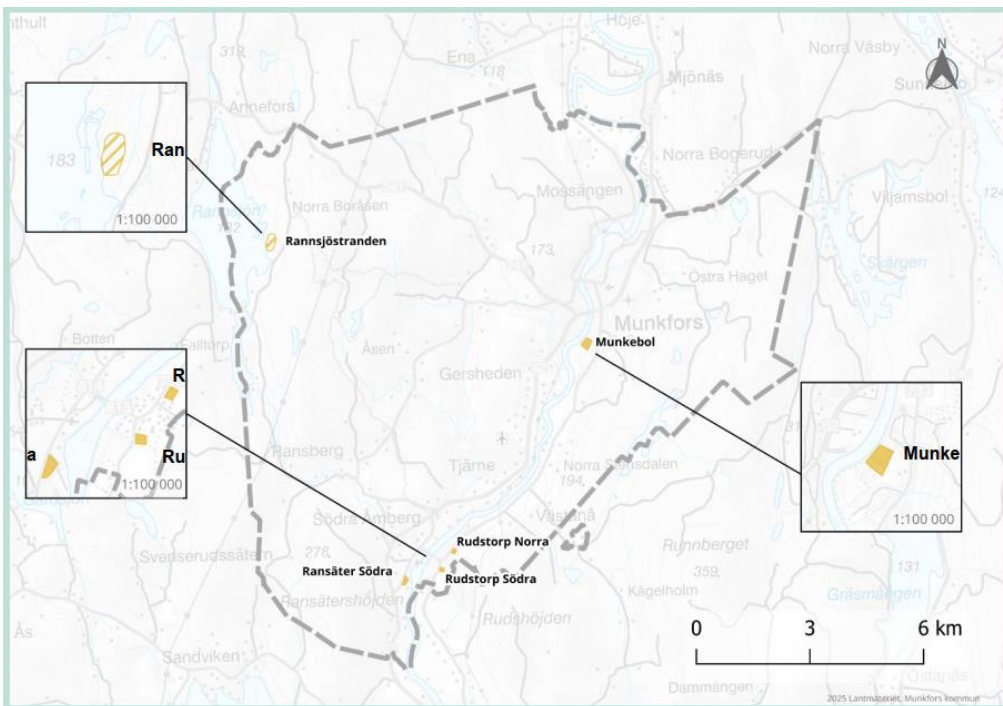
Bostäder

Kommunen ser att det finns behov av att peka ut nya områden för bostäder. Det råder ingen bostadsbrist i Munkfors däremot finns grupper där befintligt bostadsbestånd inte matchar efterfrågan. Bebyggelseutvecklingen ska i första hand koncentreras till stråket längs riksväg 62, där tillgång till service och kollektivtrafik är god. Utvecklingen av bostäder ska bidra till ett varierat utbud av upplåtelseformer och boendemiljöer för olika skeden i livet.

Utvecklingsområden för bostäder som planeras inom tätort är ett delområde i centrala Munkfors samt ett område öster om väg 62, Munkåsen, se Figur 5-1. Utveckling av bostäder i landsbygd ska ske i lägen där det finns eller kan ordnas god tillgång till infrastruktur såsom VA, kollektivtrafik, vägar och digital uppkoppling. Delområden som planen föreslår är Munkebol, Södra och norra Rudstorp, Södra Ransäter samt Rannsjöstranden, se Figur 5-2.

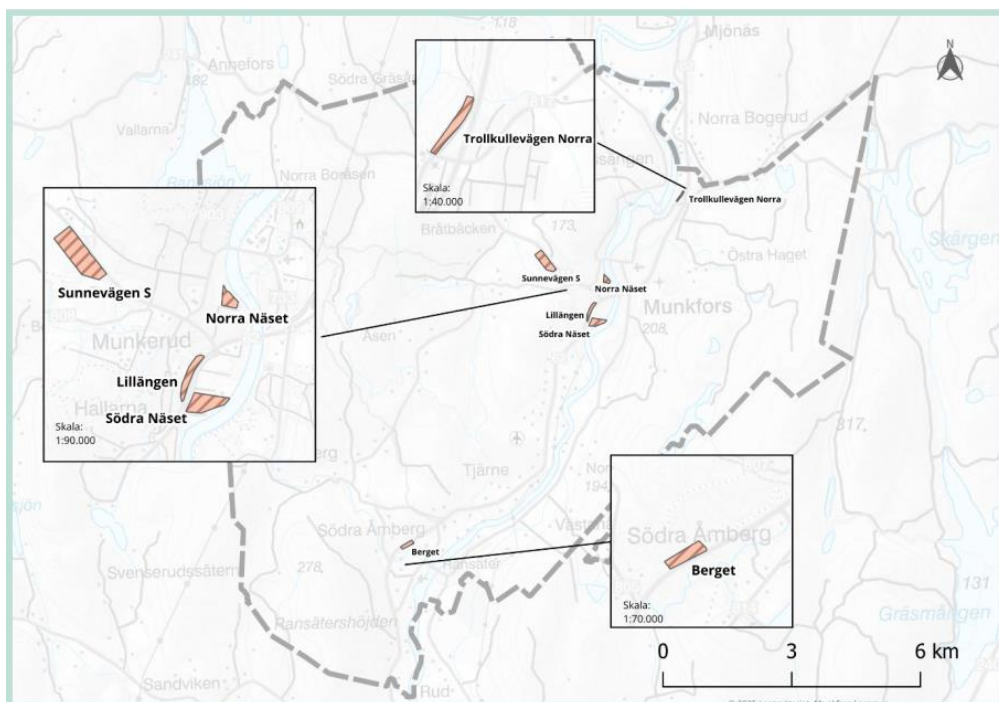
Figur 5-1. Utvecklingsområden för bostäder inom tätort.

Figur 5-2. Utvecklingsområden för bostäder inom landsbygd.

Verksamheter och industri

En grundläggande faktor för Munkfors framtid är enligt kommunen verksamheter och industri. En primär uppgift är att aktivt arbeta för att stärka näringslivet och locka till sig nya verksamhetsetableringar. Planförslaget omfattar områden för nya etableringar som i första hand ska ske genom förtätning och utveckling av befintliga industriområden. Särskilt gynnsamma lägen bedöms vara de längs med Riksväg 62, tack vare det goda skyltläget och de effektiva kommunikationerna. De områden som pekas ut som utvecklingsområden för verksamheter och industri är Trollkullevägen norra, Norra Näset, Södra Näset, Sunnevägen, Lillängen och Berget, se Figur 5-3.

Figur 5-3. Utvecklingsområden för verksamheter och industri.

Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv

I stora drag handlar utvecklingsinriktningen om att bevara, utveckla och tillgängliggöra natur-, kultur- och vattenmiljöer, inte enbart för rekreation och upplevelse, utan också för att främja biologisk mångfald och stärka samhällets motståndskraft mot klimatförändringar. Målet är en grön och tillgänglig livsmiljö där invånare och besökare kan uppleva natur och friluftsliv i vardagen.

Utvecklingsinriktningen samverkar med den regionala ambitionen i Värmlandsstrategin – "Ett hållbart Värmland som förändrar världen" – genom att stärka grönstruktur, friluftsliv och rekreation som en del av regionens profil och attraktionskraft. Som underlag till ÖP2035 tas ett underlag med skyddade arter fram.

Utvecklingsstrategi kommunikationer

Kommunens vägstruktur domineras av riksväg 62, som utgör den huvudsakliga transportleden genom kommunen. Riksväg 62 är även rekommenderad led för farligt gods och har en central roll för arbetspendling, varutransporter och näringslivets logistikflöden

Planeringen av bebyggelse och service ska bidra till minskat transportbehov och stärka förutsättningar för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Kommunen ska prioritera sammanhängande och säkra stråk som knyter samman bostäder, skolor, service och rekreationsområden.

Kommunen bedömer att ett välplanerat, sammanhängande och robust vägnät är avgörande för att uppnå kommunens mål om tillgänglighet, säkerhet och hållbar utveckling.

LIS-områden

Genom lagändringen med lättnader i strandskyddet innebär det utökade möjligheter för kommunen att peka ut områden för landsbygdsutveckling i

strandnära lägen (LIS). Flera nya LIS-områden, alltså områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, har identifierats på olika platser i kommunen. Möjliga LIS-områden som planförslaget pekar ut är:

Munkebol ligger söder om Blia, i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse, intill Klarälven. Kommunen bedömer att området kan bidra till landsbygdsutveckling genom att möjliggöra för bostäder i direkt närhet till redan etablerade boendemiljöer.

Norra Näset ligger delvis inom Klarälvens strandskydd och utgör en naturlig utvidgning av det befintliga industriområdet på Näset och har god tillgänglighet via riksväg 62.

Södra Näset utgörs av ett öppet jordbrukslandskap intill Klarälven. Strandskydd gäller inom delar av området och kan enligt kommunen på längre sikt ha potential för verksamhetsutveckling eller rekreativa funktioner.

Ransäter Södra erbjuder enligt ÖP2035 förutsättningar för nya bostäder i ett attraktivt läge intill Klarälven. Området ligger längs Erlandervägen och är en del av ett mycket känsligt och kulturhistoriskt värdefullt landskap som omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.

Fritidsbebyggelse vid Rannsjön är ett rekreationsområde med befintliga fritidshus samt en badplats. Kommunen bedömer att en komplettering av fritidsbebyggelse kan förstärka områdets roll som lokalt besöks- och rekreationsmål och därigenom bidra till landsbygdsutvecklingen.

5.2 Nollalternativ

En MKB ska innehålla en beskrivning av miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs, ett så kallat nollalternativ. Det bygger på gällande detaljplaner, nuvarande markanvändning och de delar av 2013 års översiktsplan som fortfarande tillämpas. Nollalternativet bör baseras på gällande styrning och antagna planer.

Översiktsplanen från 2013 är mer övergripande och ger en mindre detaljerad redovisning av planerad utveckling och markanvändning än vad planförslaget för ÖP2035 ger.

Ställningstagandena redovisar mindre tydliga prioriteringar och strategier. Den fungerar främst som ett ramverk för fortsatt planering. Planen utgår till stor del från dåvarande Kommunvision 2020 som beskriver en önskad framtidsbild för kommunen, exempelvis att folkmängden ska närma sig cirka 4000 invånare.

Vid genomförandet av nollalternativet ligger fokus på utveckling och förtätning av Munkfors tätort. Planförslaget från 2013 omfattar ett utredningsområde för ny fritidsbebyggelse vid Rannsjön samt utredningsområden för bostadsbebyggelse vid Munkåsen, Munkebol, Ransäter och Rudstorp. Flera av dessa utredningsområden ligger delvis inom strandskyddade områden och utreds därmed som möjliga LIS-områden.

Nollalternativet anger att befintliga naturvärden ska bevaras, men befintlig grönstruktur redovisas relativt översiktligt. Kommunen ska långsiktigt verka för att de områden och objekt som är av intresse för naturvärden skyddas och bevaras och om möjligt utvecklas ytterligare.

Nollalternativet stödjer näringslivsutvecklingen och framhäver att förutsättningar ska skapas för utveckling och etablering av ett varierat och hållbart näringsliv. Planförslaget från 2013 omfattar ett utredningsområde för industri och en möjlig

utveckling av Nässets industriområde öster om riksväg 62. Planen uttrycker att offentlig service ska lokaliseras så nära brukarna som möjligt och service som riktar sig till alla kommunens invånare ska lokaliseras till centralorten.

5.3 Alternativredovisning

En MKB ska enligt 6 kapitlet 12 § miljöbalken identifiera, beskriva och bedöma rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Den geografiska räckvidden av en ÖP är lagstadgad varför det i detta fall endast kan handla om alternativa utformningar av planen.

Plansamråd

I samband med plansamrådet har Länsstyrelsen, tillsammans med andra kommuner och berörda myndigheter, lämnat synpunkter avseende såväl ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen som rådgivande synpunkter rörande allmänna intressen. Med utgångspunkt i dessa yttranden har kommunen därefter arbetat stegvis och systematiskt med att justera, omstrukturera, förtydliga och komplettera översiktsplanen till dess nuvarande utformning. Plansamrådet har därmed haft en central betydelse för planprocessen och bidragit till förbättringar av planens kvalitet och tydlighet.

Medborgardialog

Som en del av arbetet med översiktsplanen genomförde Munkfors kommun en tidig medborgardialog perioden november–december 2023. Dialogen syftade till att tidigt fånga invånarnas syn på kommunens kvaliteter, utvecklingsbehov och långsiktiga inriktning. Resultatet har utgjort ett av flera viktiga planeringsunderlag och har beaktats i översiktsplanens utformning innan plansamrådet genomfördes.

De anpassningar som gjorts visar hur översiktsplanens inriktning successivt har utvecklats. Justeringarna har i huvudsak skett på en övergripande och strategisk nivå och har lagt en viktig grund för det fortsatta planarbetet.

I medborgardialogen framkom ett tydligt engagemang för kommunens naturmiljöer, med särskilt fokus på skog, vatten, närhet till natur och möjligheter till rekreation. Detta har beaktats i översiktsplanens utformning med ett stärkt fokus på tillgänglighet till natur- och rekreationsområden i anslutning till tätorten samt ett mer genomgående resonemang om hur utveckling ska ske med hänsyn till landskapsbild och befintliga naturvärden.

Kulturmiljöer, föreningsliv och mötesplatser upplevs enligt medborgardialogen som viktiga för sammanhållning och identitet i kommunen, där historiska miljöer och platser för gemenskap särskilt framhölls. Detta har avspeglats genom att kulturmiljöer tydligare lyfts fram som en resurs i kommunens utveckling, samtidigt som planeringsinriktningen betonar betydelsen av offentliga rum, mötesplatser och sociala funktioner i såväl centrala som mer småskaliga miljöer.

Behovet av säkrare och mer sammanhängande gång- och cykelstråk samt förbättrade möjligheter till hållbara transporter var återkommande i den tidiga medborgardialogen. Detta har beaktats i planeringen, tillsammans med ett ökat fokus på närhet, vardagsresor och tydliga kopplingar mellan bostäder, service och rekreation.

Dialogen visade en tydlig preferens för lantligt boende, småskalighet och tillgång till olika boendeformer, samtidigt som behovet av bostäder i attraktiva lägen lyftes fram. I översiktsplanen har detta avspeglats genom en tydligare betoning på ett varierat bostadsutbud, både i centrala delar av kommunen och i mer lantliga lägen. Sammantaget har de inkomna önskemålen bidragit till en tydligare inriktning för bostadsstrategin.

Även frågor om energi och hållbar utveckling togs upp i den tidiga dialogen, där förnybara energilösningar lyftes fram samtidigt som hänsyn till landskapsbild och boendemiljö betonades. I översiktsplanen har detta avspeglats genom ett fortsatt stöd för förnybar energiproduktion inom ramen för den översiktliga planeringen, samtidigt som planen tydligare betonar behovet av avvägningar mellan energiproduktion, landskapsbild och andra allmänna intressen.

6 Miljökonsekvenser

Miljökonsekvensbeskrivningen har avgränsats till de miljöaspekter där planens inriktning och föreslagna mark- och vattenanvändning bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan. Detta kapitel redovisar de miljöaspekter av betydande miljöpåverkan som kan uppstå till följd av översiktsplanens genomförande. Dessa omfattar *naturmiljö och biologisk mångfald, vattenmiljö, klimatanpassning, hälsa och säkerhet* samt *naturreсурser*. För respektive miljöaspekt redovisas relevanta underlag, nuläge (förutsättningar), planens inriktning och ställningstaganden, samt en samlad bedömning av planens påverkan, effekt och konsekvens för miljöaspekten. Även konsekvensbedömning av nollalternativet görs för respektive miljöaspekt. Nulägesbeskrivningar och konsekvensbedömningar baseras på de planhandlingar som tillhandahölls den 14 januari 2026.

Konsekvensbedömningen för respektive miljöaspekt omfattar en bedömning av påverkan på oskyddade värden. För bedömning av planens påverkan på riksintressen och skyddade områden, se vidare kapitel 8 respektive kapitel 9.

6.1 Naturmiljö och biologisk mångfald

Underlag	Naturvårdsprogrammet (Forshaga kommun och Munkfors kommun, 2009) Skyddad Natur kartverktyg (Naturvårdsverket, 2026) Underlag till bedömning av Naturmiljö och biologisk mångfald - Sammanställning av utdrag från Artportalen (Sweco, 2026) <i>GIS-underlag: Naturmiljö</i>
Betydande miljöpåverkan	Föreslagen markanvändning och utvecklingsriktning i ÖP2035 kan påverka naturmiljöer och biologisk mångfald. Det kan även finnas värdefulla naturområden eller fridlysta arter inom planerad markanvändning.
Nuläge	Munkfors kommun har ett rikt djur- och växtliv och ett varierat naturlandskap med höga värden för biologisk mångfald. Naturvårdsprogrammet från 2009 pekar ut följande naturmiljöer inom kommunen: skogslandskapet, odlingslandskapet samt våtmarkerna. Skogsstyrelsens inventeringar visar att det finns flera nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt i Munkfors. Dessa höga skogliga naturvärden är ofta kopplade till gammal skog, raviner och sumpskogar. Odlingslandskapet återfinns i anslutning till de låglänta områdena i närheten av Klarälvsdalen och bidrar till en ökad variation i landskapet, vilket gynnar många arter. Våtmarksinventeringar har påvisat våtmarker med särskilt höga naturvärden, bland annat Stormossen, Öckmossen och Lortmossen. Våtmarkerna har en särskilt stor betydelse i Munkfors. De fungerar som livsmiljöer för ett stort antal arter, binder vatten och näringsämnen och bidrar till landskapets naturliga vattenreglering.
ÖP2035	Planen belyser naturmiljöerna i kommunen som långsiktiga resurser som ska bevaras, stärkas och utvecklas som en integrerad del av samhällsplaneringen. Tätortsnära naturmiljöer ska värnas som resurser för både naturvård och rekreation. Naturvårdsprogrammets kartläggningar och framtida inventeringar ska hållas aktuella och användas samlat i planering, prövning och uppföljning. Som nytt underlag till ÖP 2035, tas det även fram ett underlag med skyddade och rödlistade arter som kan vägleda kommunen inför kommande detaljplanprocesser. Flera ställningstaganden belyser vikten av att identifiera naturvärden och skyddade arter och deras livsmiljöer i tidigt skede vid all planering som innebär förändrad markanvändning. Detta för att sedan kunna hantera dem i enlighet med miljöbalken och artskyddsförordningen. Planen redogör för att naturmiljöer som särskilt ska uppmärksammas vid planering är de som hyser hög artrikedom, såsom våtmarker, äldre skogsmiljöer, bryn- och kantzoner, vattendrag och småbiotoper i jordbrukslandskapet. Även formellt skyddade områden, nyckelbiotoper, naturvärdesobjekt och generellt biotopskydd ska beaktas vid planering och prövning. Det nya underlaget med utdrag ur Artportalen, kommer utgöra ett komplement till naturvårdsprogrammet och en grund för en första bedömning av naturvärden. Kommunen planerar för att ta fram underlag för att inrätta ett kommunalt naturreservat vid Ranån. Området har betydande natur- och kulturvärden.
Påverkan, effekt och konsekvens planförslaget <i>Naturmiljö och biologisk mångfald</i>	Ett antal utvecklingsområden som presenteras i ÖP2035 för bostäder samt verksamheter och industrier ligger inom skogs- och jordbruksmark medan de flesta ligger inom befintligt exploaterade områden. Det är i stort sett få utvecklingsområden som pekas ut i oexploaterade områden. Kommunen har tydliga ställningstaganden som redogör för vikten av att utreda naturvärden i tidiga skeden. Underlaget från artportalen möjliggör även för att artfrågorna kan hanteras tidigt i planprocesserna, vilket samlat minskar risken för negativ påverkan naturmiljöer och gynnsam bevarandestatus hos rödlistade och skyddade arter. Det är även av stor betydelse att de limniska värden kartläggs i anslutning till kommande LIS-områden. Genom att tidigt identifiera höga naturvärden i detaljplaneplanprocesser och nya exploateringar ger det större möjligheter till att skydda dessa. Det är även av stor betydelse att kommunen kan hantera eventuella kumulativa effekter när nya områden för bebyggelse planeras då den totala påverkan på naturvärden kan bli större än den enskilda. Munkfors kommun bedöms ha en bra grund för kommande detaljplanering. I de fall som kommunen bedömer att det inte kommer behöva genomföras en naturvärdesinventering enligt standard är det dock av betydelse att den bedömningen görs av person med rätt kompetens och att det beslutet kan motiveras. Skapandet av ett nytt naturreservat vid Ranån bedöms medföra positiva konsekvenser för arter och naturmiljöer. I övrigt är det planens möjligheter att kunna förebygga negativa konsekvenser för arter och naturmiljöer som hanteras vid denna miljöbedömning. Planförslaget bedöms i det fallet medföra fullgoda möjligheter och därmed neutrala konsekvenser .
Konsekvens nollalternativet <i>Naturmiljö och biologisk mångfald</i>	Nollalternativet har ett begränsat fokus på biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I ÖP2013 är fokus mer på att bevara naturvärden snarare än att stärka dem. Ställningstaganden saknar tydliga riktlinjer och blir mer översiktliga. Det saknas även ett underlag för eventuella skyddade och känsliga arter som kan påverkas i kommande detaljplanprocesser. Det finns därmed risk för negativa konsekvenser på känsliga arter och naturmiljöer. Nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser .

6.2 Vattenmiljö

Underlag	Vattentjänstplan och VA-plan (Munkfors kommun, 2025a) Vattenkartan (VISS) Länsstyrelserna (Länsstyrelserna, 2025) <i>GIS-underlag:</i> Vattenförekomster (klassade enligt VISS)
Betydande miljöpåverkan	MKN för ytvatten och eventuellt för grundvatten hanteras under miljöaspekten Vattenmiljö.
Nuläge	Vattenmiljöerna är en central del av landskapet i Munkfors, där Klarälven och Ransjön beskrivs som kommunens mest betydelsefulla vattenförekomster ur ett planeringsperspektiv. Kommunens fem klassificerade ytvattenförekomster har varierande ekologisk status, från otillfredsställande till god. Klarälven har otillfredsställande ekologisk status, bland annat på grund av vattenkraftens reglering, förändrade flöden och bristande konnektivitet. Ransjön har måttlig ekologisk status. Kommunens klassificerade ytvattenförekomsterna uppnår inte god kemisk status på grund av kvicksilver och bromerad difenyleter (PBDE), likt för samtliga av Sveriges ytvatten (Munkfors kommun, 2025b). Två grundvattenförekomster inom kommunen är klassificerade (Ransäter-Fastnäs samt Ransätershöjden-Ransjön), båda med god kemisk och god kvantitativ status (Munkfors kommun, 2025a)
ÖP2035	I ÖP2035 tydliggörs vattenmiljöns centrala roll för kommunens utvecklingsförutsättningar. Vattnets betydelse för bland annat ekologiska funktioner, kulturmiljöer och rekreation lyfts. Munkfors kommun har arbetat fram en vattentjänstplan och en VA-plan som utgörs av ett gemensamt dokument beslutat 2025-03-17. Syftet är att ge en översiktlig analys av befintliga förutsättningar och utmaningar för vatten- och avloppsförsörjningen samt vattenresurserna inom kommunen. Planen utgörs också av en policy som beskriver den politiska ambitionen samt en handlingsplan innehållande åtgärder för att uppfylla policyn. Vattentjänstplanen innehåller flera strategiska ställningstaganden och åtgärder kopplade till MKN vatten (Munkfors kommun, 2025a), där flera arbetats in i ÖP2035. Av ÖP:n framgår att kommunen ska säkerställa att planeringen bidrar till att MKN uppnås och inte försämrats. Flera ställningstaganden berör vattenkvalitet och MKN vatten, bland annat att planering och prövning nära vatten ska föregås av relevanta utredningar, att dagvatten ska omhändertas lokalt och renas vid behov samt att våtmarker ska användas som resurs för att stärka vattenkvaliteten. Vidare framgår att markanvändning med risk att negativt påverka vattenkvalitet eller vattenbalans ska prövas med särskild försiktighet och att Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska följas. Påverkan från markföroreningar är ett sådant exempel och som stöd i den fysiska planeringen har kommunen genomfört en översiktlig inventering (Fas 1) över områden med känd eller misstänkt markförorening. ÖP2035 framhåller även att ny bebyggelse och utveckling i första hand ska lokaliseras till områden med befintligt kommunalt VA-nät, eller där förutsättningar finns för anslutning. I ÖP2035 identifieras risker kopplade till klimatförändringar och föroreningar vilka måste hanteras för att säkerställa att MKN inte försämrats eller motverkar målpuppfyllelsen. Bland annat nämns att förorenade områden ska utredas och åtgärdas så att risk för spridning till yt- och grundvatten förhindras, samt att markens lämplighet alltid ska prövas tidigt i planprocessen. Spridning av föroreningar till vattenmiljöer ska förhindras genom bland annat lämplig hantering av dagvatten och infiltration.
Påverkan, effekt och konsekvens planförslaget <i>Vattenmiljö</i>	Vissa utpekade områden i ÖP2035 för bebyggelseutveckling på landsbygd ligger utanför det allmänna VA-området. Dock anger ställningstagande att landsbygdsbebyggelse ska lokaliseras i lägen med befintlig eller möjlig anslutning till VA. För angivna markanspråk för verksamhet/industri ligger de flesta inom allmänt VA-område. Genom tydliga ställningstaganden, riskidentifiering, framtagna underlag så som översiktlig inventering av markföroreningar och vattentjänstplanen visar Munkfors kommun på hur planeringen ska bidra till att förebygga miljöproblem och säkerställa att miljökvalitetsnormer följs. Det finns därmed möjligheter för ÖP2035 att bidra till att MKN för yt- och grundvatten kan nås, med möjliga positiva konsekvenser som följd.
Konsekvens nollalternativet <i>Vattenmiljö</i>	Nollalternativet anger generella ställningstaganden om att god vattenkvalité ska säkerställas, bland annat genom förbättrade avloppssystem och strävan att lokalt hantera dagvatten. Vidare framgår att förorenade områden ska undersökas och åtgärdas tidigt i planprocessen för att förhindra spridning till yt- och grundvatten. Klimatförändringar lyfts även fram som en risk för försämrade vattenkvalitet. Dock bedöms ställningstaganden i nollalternativet vara vagare jämfört med huvudalternativet. Ingen vattentjänstplan finns framtagen för nollalternativet, vilket utgör ett viktigt strategiskt dokument för långsiktig förvaltning av vattenresurser samt säkerställa att MKN ska kunna uppnås och inte försämrats. Nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten vattenmiljö.

6.3 Klimatanpassning

Underlag	Risk- och sårbarhetsanalys (Räddningstjänsten Karlstadsregionen, 2023) Energi- och klimatplan (Munkfors kommun, 2011) Kartunderlag om ras, skred och erosion (SGI, 2026) <i>GIS underlag: Skyfallsutredning</i>
Betydande miljöpåverkan	Klimatförändringarna innebär förändrade förutsättningar för samhällsplaneringen i Munkfors. Ökade nederbörds mängder med intensivare skyfall, höga flöden i vattendrag samt längre perioder med höga temperaturer medför ökade risker för översvämning, erosion, ras, skred och påverkan på tekniska system. Dessa risker berör såväl befintlig bebyggelse som framtida utvecklingsområden och kräver ett långsiktigt och kunskapsbaserat planeringsunderlag. Inom kommunen finns förutsättningar för kvicklera. Miljöaspekten omfattar hantering av risker för ras, skred och erosion som ökar med ett förändrat klimat. Kommunen hanterar frågor kopplade till eventuella översvämningar vid dammhaveri, samordnat inom kommunen men även på regional nivå. Frågorna hanteras utifrån sekretess och kommer därav inte miljöbedömmas i föreliggande MKB.
Nuläge	Munkfors kommun använder regionala och nationella klimatscenarier, tidigare skyfallskarteringar finns samt underlag från bland annat SGI, Myndigheten för civilt försvar och SMHI. Planeringen ska hantera både dagens riskbild och förväntade förändringar under planperioden och därmed bidra till en robust och klimatanpassad samhällsstruktur. Munkfors centralort ligger intill Klarälven cirka 60 km norr om Väneren. Ransäter är den andra av kommunens två orter och även den ligger intill Klarälven. Riksväg 62 går igenom kommunen i nord-sydlig riktning och korsar Klarälven i Munkfors centralort. Klarälven medför därmed viss risk för översvämning på både bebyggelse och infrastruktur vid höga flöden. Varierande flöden i älven medför även risk för ras i älvrinken.
ÖP2035	ÖP2035 redovisar att all ny bebyggelse ska prövas utifrån kommunens samlade klimatriskbedömning. Fördjupade geotekniska och hydrologiska utredningar ska genomföras där risker för översvämning, erosion, skyfall, ras eller skred kan förekomma. Områden med känd risk för erosion, skred eller översvämning samt planering i strandnära lägen ska hanteras med särskild försiktighet i planläggning och lovgivning. Översvämningsskydd planeras att anläggas i områden som riskeras att översvämmas. Dagvatten- och VA-system ska dimensioneras för framtida klimatförutsättningar, inklusive ökade flöden och skyfall. Befintliga naturliga avrinningsvägar och vattenhållande landskap ska bevaras eller stärkas för att främja motståndskraften mot framtida skyfall och höga flöden. Kommunen nämner i ÖP2035 att en ny energiförsörjningsplan ska tas fram.
Effekt och konsekvens planförslaget <i>Klimatanpassning</i>	Kommunen anger tydliga ställningstaganden gällande klimatrelaterade risker i både i befintlig bebyggelse samt kommande planer. Utmaningar kopplade till ett klimat i förändring har tagits i beaktning och kommunen bedöms ha tagit ett helhetsgrepp i den problematik som detta kan medföra. Klimatanpassning är en del av kommunens energi- och klimatarbete. ÖP2035 belyser vikten av att planeringen ska utgå från risker kopplade till ett förändrat klimat, såsom översvämning, ras och skred, samt säkerställa robusthet i samhällsviktiga system som dricksvatten, avloppshantering och eldistribution. ÖP2035 bedöms sammantaget bidra till en bra grund för klimatanpassning i kommande planering som kan möjliggöra för en minskad klimatpåverkan och en ökad resurseffektivisering. Det ses som ett positivt bidrag i klimatanpassningsarbetet att kommunen planerar att ta fram en ny energiförsörjningsplan. Konsekvenserna bedöms som möjligt positiva .
Konsekvens nollalternativet <i>Klimatanpassning</i>	Vid ett nollalternativ kommer kommunen fortsättningsvis arbeta övergripande med klimatanpassning. Klimatfrågan är inte styrande för mark- och vattenanvändningen och fokus ligger främst på anpassning genom prövning i senare skeden, snarare än förebyggande planering. Kommunen anger att lokalisering och utformning av bebyggelse ska anpassas för att minimera klimatrelaterade risker. Det saknas dock tydliga ställningstaganden som kopplar klimatanpassning till fysisk planering. Energi- och klimatplanen ger kommunen ett grundläggande stöd för fortsatt arbete med klimatanpassning. Samtidigt kräver pågående klimatiförändringar att planen aktualiseras och utvecklas. Nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser .

6.4 Hälsa och säkerhet

Underlag	Handlingsplan för förorenade områden för Munkfors och Forshaga (fastställd 2025-05-02) (Forshaga kommun, 2025) <i>GIS-underlag:</i> Potentiell förorenad mark - utdrag från efterbehandlingsportalen (EBH-portalen)
Betydande miljöpåverkan	<i>Förorenad mark:</i> Inom kommunen finns förorenade områden som kan innebära en risk, gällande föroreningsgrad, föroreningarnas farlighet och/eller läge i förhållande till befintlig eller föreslagen markanvändning. <i>Buller:</i> I ÖP:n pekas utvecklingsområden för industri och verksamheter ut, vilka i vissa fall ligger nära bostadsbebyggelse. <i>Luft:</i> I planen pekas utvecklingsområden för bostadsbebyggelse ut i närheten av riksväg 62. <i>Farligt gods:</i> Planen behöver förtydliga förhållningssätt till farligt gods.
Nuläge	<i>Förorenad mark:</i> Inom flera historiska industriområden (Gamla Bruket, Heden, Näset, Munkerud, Rudstorp) finns kända markföroreningar. Underlag från EBH-portalen visar på potentiella markföroreningar inom kommunen, särskilt i området kring Munkfors tätort, Ransäter och i närheten av vattendrag. Vid höga flöden kan förorenade områden längs vattendrag påverkas och leda till risk för att föroreningar sprids. <i>Buller:</i> I ÖP2035 nämns buller som ett av de mest betydande riskområdena för människors hälsa. <i>Luft:</i> Luftkvaliteten inom kommunen bedöms generellt som god enligt regionala mätningar (SMHI, 2023; IVL, 2025), och det finns inga kända överskridanden av miljökvalitetsnormerna för luft. Dock kan förhöjda föroreningshalter förekomma lokalt, längs riksväg 62 och andra trafikerade genomfarter. <i>Farligt gods:</i> Riksväg 62 utgör huvudsaklig transportled genom kommunen i nord-sydlig riktning och är även rekommenderad led för farligt gods.
ÖP2035	<i>Förorenad mark:</i> I ÖP2035 pekas utvecklingsområden ut där potentiellt förorenad mark finns i närheten enligt utdrag från EBH-portalen. Med stöd av utdraget från EBH-portalen har kommunen genomfört en översiktlig inventering (Fas 1) över områden med känd eller misstänkt markförorening. I <i>Handlingsplan för förorenade områden för Munkfors och Forshaga</i> (Forshaga kommun, 2025) redovisas strategierna kring inventering och riskklassning, även prioriterade objekt och ansvarsfördelning behandlas. Handlingsplanens syfte är att ge förutsättningar för ett mer strategiskt och systematiskt arbete för att nå målet om att minska riskerna med förorenad mark. I ÖP:n nämns flera historiska industriområden som kan utgöra risk vid markomvandling då föroreningar påvisats. Flera ställningstaganden i ÖP2035 behandlar risker med förorenad mark för att skydda människors hälsa och säkerhet. Bland annat anger ÖP2035 att förorenad mark ska utredas tidigt innan marken tas i anspråk och att mark som är eller misstänks vara förorenad inte får tas i anspråk för känslig bebyggelse (exempelvis bostäder, skolor eller vårdverksamheter) innan tillräcklig utredning och eventuella åtgärder har genomförts. Vidare anger ÖP2035 att försiktighetsprincipen ska tillämpas. Även förhöjda risker med markföroreningar kopplade till klimatförändringar och översvämningar uppmärksammas i ÖP:n. Riskbedömningar ska baseras på aktuella vägledningar från SGI, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen samt kommunens egna inventeringar. <i>Buller:</i> ÖP2035 innehåller övergripande ställningstaganden om att bullerfrågor ska hanteras i samband med detaljplanläggning och bygglov. Planen anger även att relevanta utredningar ska genomföras vid etablering av nya verksamhets- och industriområden, däribland bullerutredningar. I planen pekas fem utvecklingsområden för industri ut, varav vissa ligger i nära anslutning till befintlig bostadsbebyggelse, särskilt Lillängen. För Lillängen anges att området främst lämpar sig för enklare industri och verksamheter som inte medför betydande störningar. <i>Luft:</i> Kommunen anger i ÖP:n att luftkvaliteten ska beaktas vid lokalisering och utformning av ny bebyggelse, där särskild hänsyn ska tas till känsliga verksamheter. Ställningstagande anger att MKN för luft ska bedömas vid detaljplanering och redovisas i MKB. I ÖP2035 pekas två områden ut, <i>Centrum</i> och <i>Munkåsen</i>, för bostadsutveckling i tätort. Dessa områden ligger i nära anslutning till riksväg 62. Inom det redan bebyggda området Centrum anses förtätning vara möjligt medan området Munkåsen är obebyggt och ligger på en höjd ovanför riksväg 62.

	Farligt gods: I ÖP2035 redovisas flera utpekade utvecklingsområden för bostadsbebyggelse lokaliserade intill riksväg 62. Av ställningstaganden i ÖP2035 framgår att lokalisering av känslig bebyggelse ska undvikas nära transportleden för farligt gods samt att riskbedömningar ska göras i detaljplaneskedet. ÖP2035 anger att regionala och nationella vägledningar ska tillämpas vid bedömningar samt att samråd ska ske med berörda aktörer.
Påverkan, effekt och konsekvens planförslaget <i>Hälsa och säkerhet</i>	Förorenad mark: ÖP2035 anger flera generella ställningstaganden vilka understryker vikten av att undersöka och avhjälpa markföroreningar för att skydda människors hälsa och säkerhet. Kommunen belyser även vikten av hantering av markföroreningar i anslutning till områden där det finns risk för översvämning vid höga flöden. Underlag från EBH-portalen, kommunens Fas 1-inventering samt nämnda historiska industriområden i ÖP:n ger en viss geografisk bild över potentiella markföroreningar inom kommunen. Kommunen visar genom gjorda ställningstaganden och pågående arbete på goda ambitioner att minska hälsorisker kopplade till markföroreningar, framför allt inför förändrad markanvändning. ÖP:n hade kunnat kompletteras med ställningstagande kring risker med och hantering av markföroreningar inom befintlig bostadsbebyggelse eller annan känslig bebyggelse. ÖP2035 bedöms medföra möjlighet till positiva konsekvenser. Buller: ÖP2035 anger att etablering av nya industri- och verksamhetsområden ska föregås av bullerutredningar. Samtidigt innebär de utpekade markanspråken för industri och verksamheter, i förhållande till befintlig bostadsbebyggelse, att risken för påverkan bedöms som relativt stor. Kommunen behöver därför pröva i detalj om dessa utvecklingsområden är lämpliga i relation till närliggande bostäder. Sammantaget bedöms planen kunna medföra risk för negativa konsekvenser. Luft: Ställningstaganden i ÖP2035 visar att kommunen beaktar luftkvalité i den fysiska planeringen. Trots att de utpekade områdena Centrum och Munkåsen är belägna i nära anslutning till väg 62 anses ställningstaganden ange förutsättning för att hantera eventuella risker i detaljplaneskedet. ÖP2035 bedöms reglera risk för negativ påverkan på MKN luft i den utsträckning som kan hanteras på planeringsnivån översiktsplan. Farligt gods: Ställningstagandena i ÖP2035 visar på att kommunen beaktar risker kopplade till riksväg 62 som transportled för farligt gods. Trots att nya markanspråk görs i närheten av väg 62 anses ställningstagandena ge förutsättning för att i detaljplaneskedet hantera riskerna. Planförslaget bedöms medföra neutrala konsekvenser. Samlad bedömning Samlat görs bedömningen att planförslaget medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten hälsa och säkerhet.
Konsekvens nollalternativet <i>Hälsa och säkerhet</i>	Av nollalternativet framgår att risker med markföroreningar ska beaktas tidigt i all planering. Påbörjan av kartläggning av förorenad mark redovisas. Nollalternativet har dock något vagare ställningstaganden än huvudalternativet. Redovisning av fördjupade strategier och konkret handlingsplan saknas. Huvudalternativet visar även på att arbetet har gått framåt med inventeringen av förorenad mark, vilket har resulterat i ett uppdaterat kunskapsläge jämfört med nollalternativet. Enbart ett utvecklingsområde för industri är utpekat i nollalternativet vilket delvis ligger nära befintlig bostadsbebyggelse. Det saknas ställningstaganden avseende påverkan från verksamhetsbuller på befintlig bebyggelse. Nollalternativet anger specifika avståndsrekommendationer vad gäller avstånd mellan ny bostadsbebyggelse och väg 62, med hänsyn till luftkvalité och farligt gods. Vidare anger ställningstaganden att gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska uppfyllas och att hänsyn till transporter av farligt gods skall tas i alla planeringssammanhang. Även Centrum och Munkåsen är utpekade utvecklingsområden för bebyggelse i nollalternativet. Det saknas dock tydliga ställningstaganden som tydliggör krav på framtagande av underlag i den fortsatta fysiska planeringen. Samlat görs bedömningen att nollalternativet medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten hälsa och säkerhet.

6.5 Naturresurser

Underlag	Risk- och sårbarhetsanalys (Räddningstjänsten Karlstadsregionen, 2023) <i>GIS-underlag:</i> Markanvändningskartan Grundvattenförekomster Brukad jordbruksmark Ängs- och betesmarksinventering
Betydande miljöpåverkan	Påverkan på dricksvattenförsörjning för kris eller höjd beredskap. Påverkan på brukningsvärd jordbruksmark som tas i anspråk.
Nuläge	<i>Dricksvattenförsörjning:</i> Munkfors kommun får sitt dricksvatten från Stora Ullens vattentäkt i Hagfors kommun. Detta innebär att vattenförsörjningen är tekniskt sammanlänkad över kommungränserna. Inom kommunens södra del ligger Vistens vattenskyddsområde, som förser Forshaga kommun med vatten. <i>Jordbruksmark:</i> Inom kommunen finns cirka 700 hektar åkermark, varav majoriteten (540 ha) utgörs av vall- och foderproduktion. En stor del (64 %) av kommunens jordbruk (64 %) brukas ekologiskt. Jordbruksmarken i kommunen är huvudsakligen koncentrerad till älvdalen från Ransäter i söder till Mossängen i norr. Här finns småskaliga brukningsenheter som bidrar till både landskapsbild, naturvärden och lokal livsmedelsproduktion.
ÖP2035	<i>Dricksvattenförsörjning:</i> Kommunen ska utreda hur dricksvattenförsörjningen kan stärkas, bland annat genom möjligheter till reservvattenverk. Utredning om möjliga reservvattenlösningar ska ske i samverkan med Forshaga och Hagfors, eftersom kommunerna delar samma system och har ett gemensamt behov av att stärka redundansen. <i>Jordbruksmark:</i> Ställningstagande i ÖP2035 anger att planeringen ska bidra till stärkt försörjningsberedskap genom att värna jordbruksmarkens långsiktiga produktionsförmåga. Att bevara jordbruksmark och undvika fragmentering nämns som viktigt för att stärka förutsättningar för lokal och regional livsmedelsproduktion, vilket stärker kommunens beredskap och resiliens. Flera utpekade utvecklingsområden för bebyggelse ianspråkta jordbruksmark. Syftet är dels att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet, dels att skapa möjligheter för utveckling av verksamheter. Kommunen motiverar i ÖP:n att nya verksamheter är en av de högsta prioriteringarna då det skapar fler jobb och driver inflyttning till kommunen. Kommunen menar dock fortsatt att ianspråktagandet av jordbruksmark ska kunna motiveras av att exploateringen bidrar till sammanhängande bebyggelsestruktur, ett effektivt nyttjande av befintlig infrastruktur samt god tillgång till digitala nät. Vid fortsatt planering ska lokaliseringsprövning ske enligt 3 kap. 4 § miljöbalken, vilket innebär att alternativa lokaliseringar ska prövas och behovet motiveras utifrån väsentligt samhällsintresse. Väsentligt samhällsintresse definieras som tätortsnära komplettering som stärker ortens långsiktiga livskraft, serviceunderlag och resurseffektiv användning av befintlig infrastruktur. ÖP:n framhäver vikten av att ta hänsyn till icke formellt skyddade naturmiljöer så som jordbruksmark med småbiotoper
Påverkan, effekt och konsekvens planförslaget <i>Naturresurser</i>	<i>Dricksvattenförsörjning:</i> Kommunen anger att skyddet av vattentäkter ska prioriteras och stärkas och exploatering ska i huvudsak undvikas inom och nära vattenskyddsområden. Det bedöms som positivt att kommunen utreder möjliga reservvattenlösningar. Genomförandet av ÖP2035 bedöms medföra möjligt positiva konsekvenser på dricksvattenförsörjning. <i>Jordbruksmark</i> Kommunen har tydliga ställningstaganden och ambitioner kopplat till att säkerställa jordbrukslandskapet intressen. Produktionen i vissa områden kommer att påverkas negativt, då det planläggs för bebyggelse. Jordbruksmarkens värde i kommunen i stort är svårt att bedöma, då det saknas underlag kring kommunens produktionsvärden. Planen kan därmed medföra negativa effekter på jordbruksmark, exempelvis genom minskad totalproduktion, om framtida exploatering innebär att jordbruksmark av högsta brukningsvärde ianspråkta. Det bedöms som positivt att kommunen planerar att genomföra lokaliseringsutredning inför exploatering som berör jordbruksmark samt att kommunen tydliggjort syftet utifrån väsentliga samhällsintressen. För att få en tydligare bild över områden som är mindre känsliga för exploatering rekommenderas det även att det genomförs en klassificering av jordbruksmarken i kommunen. Klassningen bör utgå från jordbruksmarkens totala värde, alltså även värden för natur, kultur och landskap. En sådan klassificering kan också ligga som grund till framtida lokaliseringsutredningar. Genomförandet av ÖP2035 bedöms möjliggöra för neutrala konsekvenser på jordbruksmark.

	Samlat görs bedömningen att huvudförslaget möjliggör för neutrala konsekvenser för miljöaspekten naturresurser.
Konsekvens nollalternativet <i>Naturresurser</i>	Dricksvattenförsörjning: Dricksvattenförsörjningen är en grundläggande samhällsfunktion som ska skyddas, men ställningstagandena är övergripande och hanteras främst genom prövning i enskilda ärenden. Ställningstaganden för att stärka, utveckla och följa upp dricksvattenförsörjningen saknas. Behovet av en reservvattentäkt uppmärksammas. Genomförandet av nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser för dricksvattenförsörjningen. Jordbruksmark Jordbruksmarkens värde för brukande betonas och ses främst som en produktionsresurs, där exploatering kan tillåtas efter prövning. Ställningstaganden ger ingen tydlig vägledning hur jordbruksmark ska hanteras vid detaljplaner och liknande prövningar. Vid planering som innebär ianspråktagande av jordbruksmark antyds inte att en lokaliseringstudering ska föregå för att utreda andra alternativa platser. Genomförandet av nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser på jordbruksmark. Samlat görs bedömningen att nollalternativet medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten naturresurser

7 Mellankommunala intressen och kumulativa effekter

I ÖP2035 betonar Munkfors kommun betydelsen av mellankommunal och regional samverkan inom flera områden, bland annat gällande kulturmiljövård, miljö, infrastruktur och kollektivtrafik samt natur- och friluftsvärden. ÖP2035 anger dock ingen ändrad markanvändning som kan ligga till grund för aktuella mellankommunala frågor.

Dricksvatten lyfts som ett angeläget mellankommunalt intresse då Munkfors kommun ingår i en gemensam dricksvattenförsörjning med Forshaga och Hagfors kommuner. Vattnet kommer från Stora Ullens vattentäkt i Hagfors och leds genom en huvudledning som både Munkfors och delar av Forshaga är anslutna till. Förutom samordning av drift, underhåll och investeringsplanering inkluderar samverkan även frågor om vattenkvalitet, reservvatten, skydd av vattentäkten och krisberedskap. På grund av avsaknad av egen reservvattentäkt är mellankommunal samverkan särskilt viktig för Munkfors, även för att undvika eventuell påverkan med kumulativa effekter på vattentäkten. Utredningar om möjliga reservvattenlösningar ska ske i samverkan med Forshaga och Hagfors då kommunerna har ett gemensamt behov av att stärka redundansen (Munkfors kommun, 2025b).

Även samverkan kring infrastruktur är betydande för Munkfors kommun. Munkfors delar viktiga kommunikationsvägar med Karlstad, Forshaga och Hagfors, såsom riksväg 62 och cykelbanan Klarälvsvägen. Riksväg 62 är viktig för arbetspendling i nord-sydlig riktning, och ombyggnad till 2+1-väg pågår eller planeras på flera delsträckor. Munkfors understryker vikten av god infrastruktur och kollektivtrafik för att förbättra tillgängligheten till och från andra kommuner i regionen, vilket även förbättrar möjligheten att nå Karlstads universitet och förhöjd kompetens i regionen i linje med Värmlandsstrategin.

Mellankommunalt samarbete lyfts även som aktuellt inom friluftsliv och gränsöverskridande rekreativområden. I ÖP2035 framhålls behovet av samverkan med angränsande kommuner kring kartläggning av friluftsvärden samt framtagande av en friluftplan. Denna samverkan är även av betydelse för att förebygga risk för påverkan och kumulativa effekter på friluftslivsområdena.

Sammantaget bedöms planförslaget möjliggöra ett fortsatt positivt mellankommunalt samarbetet.

8 Påverkan på områden av riksintresse enligt 3 kap MB

Inom Munkfors kommun finns flera riksintressen enligt 3 kapitlet MB utpekade, vilka presenteras i kapitel 2.1. Flera ställningstaganden i ÖP2035 belyser vikten av att skydda och bevara de utpekade riksintressena. Bedömningen är att nya markanspråk endast påverkar Ransäter som är riksintresse för kulturmiljövården. Övriga riksintressen bedöms inte påverkas av nya markanspråk i ÖP2035, se kapitel 2.1 Riksintressen.

8.1 Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB

Kulturmiljövård

Tabell 8-1 redovisar det område av riksintresse för kulturmiljövården, enligt 3 kapitlet 6 § MB som berörs av utvecklingsområdena i den kommande översiktsplanen.

Tabell 8-1. Tabellen redovisar det området av riksintresse för kulturmiljövård som påverkas av ÖP2035.

Område av riksintresse	Värdebeskrivning	Påverkan vid genomförande	Bedömning påtaglig skada
RI; 3 kap 6 § MB Kulturmiljövård <i>Ransäter</i>	Odlingslandskap med bruksherrgårdar förknippad med Erik Gustav Geijer. Här ligger Geijersgården och Geijersskolan. Klockaregården vid kyrkan har bevarats som minnesgård över Tage Erlander. I området ingår även hembygdsgård med museibyggnader och friluftsteater. (Riksantikvarieämbetet, 2013). Riksintressets värden är knutna till det öppna jordbrukslandskapet, kyrkomiljön, historiska gårdsstrukturer samt de visuella sambanden och siktlinjerna i landskapsrummet. Området är särskilt känsligt för förändringar som påverkar skala, rumslighet, silhuett och samspelet mellan bebyggelse och landskap (Munkfors kommun, 2025b).	Planförslag Utvecklingsområden: Södra Ransäter (även utpekad LIS-område) Berget LIS-områden: Ransäter södra (samma område som utvecklingsområdet Södra Ransäter)	ÖP2035 möjliggör för ny bostadsbebyggelse i direkt anslutning till riksintresseområdet. Ny bebyggelse inom Ransäter Södra kan påverka landskapsbilden och det öppna odlingslandskapets läsbarhet. Av ÖP2035 framgår därför att utveckling ska ske restriktivt och med anpassning till bebyggelsestruktur, historiska väg- och alléstråk, siktlinjer samt bebyggelsens skala, volym och materialitet. ÖP2035 möjliggör även enklare industri/verksamhet väster om riksintresset. Med hänsyn till lokaliseringen på motsatt sida om riksväg 62 och planens krav på anpassning antas påverkan på riksintressets värden vara begränsad. ÖP2035 anger att inför detaljplanläggning eller annan förändrad markanvändning ska fördjupade kulturmiljöunderlag tas fram för att säkerställa att riksintressets värden bevaras. Risk för påtaglig skada bör kunna undvikas."

9 Påverkan på skyddade områden enligt 7 kapitlet MB

Strandskydd

Översiktsplanen pekar ut ett antal potentiella LIS-områden där kommunen ser potential för ny bebyggelse eller nya verksamheter som kan bidra till landsbygdens långsiktiga utveckling. Kommunen poängterar vikten av att strandskyddets syften fortfarande ska kunna upprätthållas, både vad gäller allmänhetens tillgång till strandområden och bevarandet av livsmiljöer för växt- och djurliv. Varje område som pekas ut som tänkbara LIS-områden kommer att prövas vidare genom detaljplan eller strandskyddsdispens, då kommunen ska visa att ett faktiskt behov finns och att kriterierna i miljöbalken är uppfyllda.

Eftersom Klarälvsdalen omfattas av 4 kapitlet miljöbalken gäller en särskild restriktivitet vid planering i de älvnära lägena. Strandzonen är på många platser känslig för erosion och påverkas av älvens naturliga variationer, vilket därmed kräver fördjupade geotekniska och hydrologiska utredningar.

ÖP2035 anger tydliga ställningstaganden gällande utveckling inom LIS-områden och poängterar att strandskyddets syften, naturvärden och allmänhetens tillgång till strandzoner ska säkerställas i all planering.

Påverkan på områden som omfattas av strandskydd bedöms vara av begränsad omfattning och strandskyddets syften bedöms kunna tillgodoses även långsiktigt.

Naturresevat

ÖP2035 medför ingen ändrad markanvändning inom eller i direkt anslutning till naturresevat Håstskoholmen. Cirka 150 meter öster om Håstskoholmen finns ett utredningsområde för lättare industri eller verksamheter med begränsade störningar, Trollkullevägen norra. Området är en förlängning av ett redan befintligt verksamhetsområde och bedöms inte påverka Håstskoholmens naturresevat. ÖP2035 har flera ställningstaganden som belyser vikten av inventeringar med hänsyn till naturvärden i tidiga skeden.

Vattenskyddsområde

ÖP2035 bedöms inte påverka Vistens vattenskyddsområdet.

10 Miljömål

Nedan anges de nationella miljökvalitetsmål som är relevanta för genomförandet av ÖP2035 och som även täcker in de målområden för miljön som Munkfors jobbar utifrån. Ikoner för berörda globala miljömål redovisas under respektive mål (Naturvårdsverket, 2016).

10.1 Begränsad klimatpåverkan

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Utveckling i huvudsak sker genom förtätning eller utveckling längs befintlig infrastruktur.
- I huvudsak förespråka resurshushållning vid byggnationer.
- Kommunen vill utveckla gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik.
- Kommunen ser positivt och uppmuntrar till produktion av solkraft.
- Kommunen planerar att ta fram en ny energiförsörjningsplan.

10.2 Naturlig försurning

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Utveckling i huvudsak sker genom förtätning eller utveckling längs befintlig infrastruktur.
- Kommunen vill utveckla gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik.
- LIS-områden pekas huvudsakligen ut i anslutning till närliggande tätorter.

10.3 Ingen övergödning

ÖP2035 möjliggör för en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Planen vill möjliggöra ett fortsatt och stärkt jordbruk i kommunen.
- ÖP2035 anger att dagvatten ska hanteras lokalt och vid behov renas innan utsläpp till recipient.

10.4 Levande sjöar och vattendrag

ÖP2035 möjliggör för en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Kommunen ska säkerställa att ingen ny mark- eller vattenanvändning försämrar statusen i Klarälven eller Rannsjön.
- Flera ställningstaganden belyser vikten av att minimera påverkan på sjöar och vattendrag i kommunen.

10.5 Grundvatten av god kvalitet

ÖP2035 möjliggör en neutral riktning för miljömålet genom att:

- Förorenade områden ska utredas och åtgärdas så att risk för spridning till yt- och grundvatten förhindras.
- Dagvattenlösningar ska utformas så att föroreningar inte sprids till yt- eller grundvatten.

10.6 Myllrande våtmarker

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Våtmarksområden, som identifierats, undantas från exploatering.
- En pågående, fördjupad inventering av våtmarker och andra naturmiljöer planeras för att ge ett bättre underlag för kommunens fortsatta prioriteringar.
- Ställningstaganden anger att våtmarker ska bevaras, restaureras eller återställas.

10.7 Levande skogar

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Utredningar för att kartlägga naturvärden ska genomföras inför nyexploatering i skogsområden.
- Få utvecklingsområden för bebyggelse planeras inom skogsområden.

ÖP2035 medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Skogsområden tas i anspråk för bebyggelse. Områdena kan ha betydelse för biologisk mångfald i form av habitat, alternativt ha en funktion som spridningskorridor.

10.8 Ett rikt odlingslandskap

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att med ställningstaganden och markanvändning:

- Tydliggöra att jordbruksmark i möjligaste mån ska bevaras.

ÖP2035 medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Viss jordbruksmark kommer ändå tas i anspråk för ny bebyggelse.

- Det saknas ett underlag som tydliggör jordbruksmarkens värde.

10.9 God bebyggd miljö

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att med ställningstaganden säkerställa att:

- Bevara Klarälvsbanans sträckning, funktion och tillgänglighet.
- Möjliggöra en fullgod hänsyn kopplad till hälsa och säkerhet.
- Belysa att såväl nya som befintliga bostadsområden ska utvecklas på ett hållbart sätt med närhet till grönområden och gång- och cykelvägar.
- Natur- och kulturmiljöer ska integreras i utvecklingen och ses som viktig strategisk resurs med rekreativa funktioner.

10.10 Ett rikt växt- och djurliv

ÖP2035 möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom ställningstaganden som anger att:

- Utvecklingsområden för bebyggelse ska ske med hänsyn till naturvärden och planeras främst inom redan exploaterade områden.
- Utredningar för att kartlägga naturvärden ska genomföras inför nyexploatering.
- Ett nytt naturreservat planeras vid Ranån.

11 Uppföljning

En miljöbedömning för planer ska enligt miljöbalken innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Syftet med uppföljningen är att se om föreslagna strategier eller åtgärder bidrar till uppfyllelsen av planen, kontrollera att negativa miljöeffekter inte blir större än avsett samt att kunna upptäcka och åtgärda oförutsedda negativa miljöeffekter.

Munkfors kommun kommer att följa upp miljöpåverkan av översiktsplanen inom det befintliga miljöarbetet inom kommunen. Utvecklingen i kommunen granskas i samband med detaljplanering samt vid bygglov- och miljöärenden.

De områden i ÖP2035 som berörs av förorenade områden ingår i *Handlingsplan för förorenade områden* (Forshaga kommun, 2025). Handlingsplanen anger prioritering av objekt tillsammans med lämpliga åtgärder för att hantera föroreningarna. Övergripande ansvar för uppföljning och justering samt

uppdatering av handlingsplanen åligger Miljö- och byggförvaltningen; Miljökontoret. Uppföljning sker även via tillsyn.

Delar av ÖP2035 som berör dricksvatten, dagvatten samt utbyggnad av allmänt VA styrs av Vattentjänstplanen och VA-plan (Munkfors kommun, 2025a) som redovisar genomförande och uppföljning av att kommunens VA-policy samt uppföljning av Klarälvens vattenkvalitet.

12 Samlad bedömning

Miljöaspekter

Tabell 12-1. Tabellen redogör konsekvenserna för respektive miljöaspekt vid genomförande av planförslaget samt nollalternativet. De färgsatta cellerna till höger om vardera kolumn illustrerar den huvudsakliga bedömningen för miljöaspekten, där rött indikerar förväntade negativa konsekvenser, orange risk för negativa konsekvenser och grönt möjlighet till positiva konsekvenser.

Miljöaspekt	Konsekvenser planförslag	Konsekvenser nollalternativ
Naturmiljö och biologisk mångfald	Kommunen har tydliga ställningstaganden som redogör för vikten av att utreda naturvärden i tidiga skeden vilket minskar risken för negativ påverkan naturmiljöer och gynnsam bevarandestatus hos rödlistade och skyddade arter. Underlaget från artportalen möjliggör även för att artfrågorna kan hanteras tidigt i planprocesserna, vilket samlat minskar risken för negativ påverkan naturmiljöer och gynnsam bevarandestatus hos rödlistade och skyddade arter Munkfors kommun bedöms ha en bra grund för kommande detaljplanering. I de fall som kommunen bedömer att det inte kommer behöva genomföras en naturvärdesinventering enligt standard är det dock av betydelse att den bedömningen görs av person med rätt kompetens och att det beslutet kan motiveras. Skapandet av ett nytt naturreservat vid Ranån bedöms medföra positiva konsekvenser för arter och naturmiljöer. I övrigt är det planens möjligheter att kunna förebygga negativa konsekvenser för arter och naturmiljöer som hanteras vid denna miljöbedömning. Planförslaget bedöms i det fallet medföra fullgoda möjligheter och därmed neutrala konsekvenser.	Nollalternativet har ett begränsat fokus på biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I ÖP2013 är fokus mer på att bevara naturvärden snarare än att stärka dem. Ställningstaganden saknar tydliga riktlinjer och blir mer översiktliga. Det saknas även ett underlag för eventuella skyddade och känsliga arter som kan påverkas i kommande detaljplanprocesser. Det finns därmed risk för negativa konsekvenser på känsliga arter och naturmiljöer. Det finns därmed risk för negativa konsekvenser på känsliga arter och naturmiljöer. Nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser.
Vattenmiljö	Vissa utpekade områden i ÖP2035 för bebyggelseutveckling på landsbygd ligger utanför det allmänna VA-området. Dock anger ställningstagande att landsbygdsbebyggelse ska lokaliseras i lägen med befintlig eller möjlig anslutning till VA. För angivna markanspråk för verksamhet/industri ligger de flesta inom allmänt VA-område. Genom tydliga ställningstaganden, riskidentifiering, framtagna underlag så som översiktlig inventering av markföroreningar och vattentjänstplanen visar Munkfors kommun på hur planeringen ska bidra till att förebygga miljöproblem och säkerställa att miljökvalitetsnormer följs. Det finns därmed möjligheter för ÖP2035 att bidra till att MKN för yt- och grundvatten kan nås, med möjliga positiva konsekvenser som följd.	Nollalternativet anger generella ställningstaganden om att god vattenkvalité ska säkerställas, bland annat genom förbättrade avloppssystem och strävan att lokalt hantera dagvatten. Vidare framgår att förorenade områden ska undersökas och åtgärdas tidigt i planprocessen för att förhindra spridning till yt- och grundvatten. Dock bedöms ställningstaganden i nollalternativet vara vagare jämfört med huvudalternativet. Ingen vattentjänstplan finns framtagen för nollalternativet, vilket utgör ett viktigt strategiskt dokument för långsiktig förvaltning av vattenresurser samt säkerställa att MKN ska kunna uppnås och inte försämrats. Nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten vattenmiljö.
Klimatanpassning	Kommunen anger tydliga ställningstaganden gällande klimatrelaterade risker i både i befintlig bebyggelse samt kommande planer. Utmaningar kopplade till ett klimat i förändring har tagits i beaktning och kommunen bedöms ha tagit ett helhetsgrepp i den problematik som detta kan medföra.	Vid ett nollalternativ kommer kommunen fortsättningsvis arbeta övergripande med klimatanpassning. Klimatfrågan är inte styrande för mark- och vattenanvändningen och fokus ligger främst på anpassning genom prövning i senare skeden, snarare än förebyggande planering.

	Klimatanpassning är en del av kommunens energi- och klimatarbete. ÖP2035 belyser vikten av att planeringen ska utgå från risker kopplade till ett förändrat klimat, såsom översvämning, ras och skred, samt säkerställa robusthet i samhällsviktiga system som dricksvatten, avloppshantering och eldistribution. ÖP2035 bedöms sammantaget bidra till en bra grund för klimatanpassning i kommande planering som kan möjliggöra för en minskad klimatpåverkan och en ökad resurseffektivisering. Det ses som ett positivt bidrag i klimatanpassningsarbetet att kommunen planerar att ta fram en ny energiförsörjningsplan. Konsekvenserna bedöms som möjligt positiva.	Kommunen anger att lokalisering och utformning av bebyggelse ska anpassas för att minimera klimatrelaterade risker. Det saknas dock tydliga ställningstaganden som kopplar klimatanpassning till fysisk planering. Energi- och klimatplanen ger kommunen ett grundläggande stöd för fortsatt arbete med klimatanpassning. Samtidigt kräver pågående klimatförändringar att planen aktualiseras och utvecklas. Nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser.	
Hälsa och säkerhet	Förorenad mark: ÖP2035 anger flera generella ställningstaganden vilka understryker vikten av att undersöka och avhjälpa markföroreningar för att skydda människors hälsa och säkerhet. Kommunen belyser även vikten av hantering av markföroreningar i anslutning till områden där det finns risk för översvämning vid höga flöden. Kommunen visar genom gjorda ställningstaganden och pågående arbete på goda ambitioner att minska hälsorisker kopplade till markföroreningar, framför allt inför förändrad markanvändning. ÖP2035 bedöms medföra möjlighet till positiva konsekvenser. Buller: ÖP2035 anger att etablering av nya industri- och verksamhetsområden ska föregås av bullerutredningar. Samtidigt innebär de utpekade markanspråken för industri och verksamheter, i förhållande till befintlig bostadsbebyggelse, att risken för påverkan bedöms som relativt stor. Kommunen behöver därför pröva i detalj om dessa utvecklingsområden är lämpliga i relation till närliggande bostäder. Sammantaget bedöms planen kunna medföra risk för negativa konsekvenser. Luft: Ställningstaganden i ÖP2035 visar att kommunen beaktar luftkvalité i den fysiska planeringen. Trots att de utpekade områdena Centrum och Munkåsen är belägna i nära anslutning till väg 62 anses ställningstaganden ange förutsättning för att i detaljplaneskedet hantera riskerna. ÖP2035 bedöms reglera risk för negativ påverkan på MKN luft i den utsträckning som kan hanteras på planeringsnivån översiktsplan. Farligt gods: Ställningstagandena i ÖP2035 visar på att kommunen beaktar risker kopplade till riksväg 62 som transportled för farligt gods. Trots att nya markanspråk görs i närheten av väg 62 anses ställningstagandena ge förutsättning för att i detaljplaneskedet hantera riskerna. Planförslaget bedöms medföra neutrala konsekvenser. Samlad bedömning Samlat görs bedömningen att planförslaget medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten hälsa och säkerhet.	Av nollalternativet framgår att risker med markföroreningar ska beaktas tidigt i all planering. Påbörjan av kartläggning av förorenad mark redovisas. Nollalternativet har dock något vagare ställningstaganden än huvudalternativet. Redovisning av fördjupade strategier och konkret handlingsplan saknas. Huvudalternativet visar även på att arbetet har gått framåt med inventeringen av förorenad mark, vilket har resulterat i ett uppdaterat kunskapsläge jämfört med nollalternativet. Enbart ett utvecklingsområde för industri är utpekad i nollalternativet vilket delvis ligger nära befintlig bostadsbebyggelse. Det saknas ställningstaganden avseende påverkan från verksamhetsbuller på befintlig bebyggelse. Vidare anger ställningstaganden att gällande miljö kvalitetsnormer för utomhusluft ska uppfyllas och att hänsyn till transporter av farligt gods skall tas i alla planeringssammanhang. Även Centrum och Munkåsen är utpekade utvecklingsområden för bebyggelse i nollalternativet. Det saknas dock tydliga ställningstaganden som tydliggör krav på framtagande av underlag i den fortsatta fysiska planeringen. Samlat görs bedömningen att nollalternativet medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten hälsa och säkerhet.	
Naturreсурser	Dricksvattenförsörjning: Kommunen anger att skyddet av vattentäkter ska	Dricksvattenförsörjning: Dricksvattenförsörjningen är en	

	prioriteras och stärkas och exploatering ska i huvudsak undvikas inom och nära vattenskyddsområden. Det bedöms som positivt att kommunen utreder möjliga reservvattenlösningar. Genomförandet av ÖP2035 bedöms medföra möjligt positiva konsekvenser på dricksvattenförsörjning. <i>Jordbruksmark</i> Kommunen har tydliga ställningstaganden och ambitioner kopplat till att säkerställa jordbrukslandskapet intressen. Produktionen i vissa områden kommer att påverkas negativt, då det planläggs för bebyggelse. Planen kan därmed medföra negativa effekter på jordbruksmark, exempelvis genom minskad totalproduktion, om framtida exploatering innebär att jordbruksmark av högsta brukningsvärde ianspråk tas. Det bedöms som positivt att kommunen planerar att genomföra lokaliseringsutredning inför exploatering som berör jordbruksmark samt att kommunen tydliggjort syftet utifrån väsentliga samhällsintressen. Genomförandet av ÖP2035 bedöms möjliggöra för neutrala konsekvenser på jordbruksmark. Samlat görs bedömningen att huvudförslaget möjliggör för neutrala konsekvenser för miljöaspekten naturresurser.	grundläggande samhällsfunktion som ska skyddas, men ställningstagandena är övergripande och hanteras främst genom prövning i enskilda ärenden. Ställningstaganden för att stärka, utveckla och följa upp dricksvattenförsörjningen saknas. Behovet av en reservvattentäkt uppmärksammas. Genomförandet av nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser för dricksvattenförsörjningen. <i>Jordbruksmark</i> Ställningstaganden ger ingen tydlig vägledning hur jordbruksmark ska hanteras vid detaljplaner och liknande prövningar. Vid planering som innebär ianspråktagande av jordbruksmark antyds inte att en lokaliseringsutredning ska föregå för att utreda andra alternativa platser. Genomförandet av nollalternativet bedöms medföra risk för negativa konsekvenser på jordbruksmark. Samlat görs bedömningen att nollalternativet medför risk för negativa konsekvenser för miljöaspekten naturresurser
--	---	--

Mellankommunala intressen och kumulativa effekter

I ÖP2035 betonar Munkfors kommun betydelsen av mellankommunal och regional samverkan inom flera områden, bland annat gällande kulturmiljövård, miljö, infrastruktur och kollektivtrafik samt natur- och friluftsvärden. Dricksvattenförsörjningen utgör ett centralt mellankommunalt intresse, där Munkfors kommun ingår i en gemensam dricksvattenförsörjning tillsammans med Forshaga och Hagfors kommuner. Dricksvattentäkten är belägen i Hagfors kommun och mellankommunal samverkan anses även viktig för att minska risken med kumulativa effekter på vattentäkten.

ÖP2035 anger dock ingen ändrad markanvändning som kan ligga till grund för aktuella mellankommunala frågor. Sammantaget bedöms planförslaget möjliggöra ett fortsatt positivt mellankommunalt samarbete.

Riksintressen

Inom Munkfors kommun finns ett flertal områden av riksintresse enligt 3 kap MB, men inga enligt 4 kap MB. Endast ett riksintresse, Ransäter som är riksintresse för kulturmiljövården, berörs av de markanspråk som redovisas i ÖP2035. Mot bakgrund av planens angivna ställningstaganden bedöms risken för påtaglig skada på riksintresset kunna undvikas. För övriga riksintressen, vilka inte berörs av nya markanspråk i ÖP2035, finns generella ställningstaganden som tydligt visar på kommunens avsikt att både skydda och stärka deras värden.

Skyddade områden

Strandskydd

ÖP2035 pekar ut ett flertal områden för framtida utveckling vilka berörs av strandskydd. ÖP2035 anger tydliga ställningstaganden gällande utveckling inom LIS-områden och poängterar att strandskyddets syften, naturvärden och allmänhetens tillgång till strandzoner ska säkerställas i all planering. Påverkan på

områden som omfattas av strandskydd bedöms vara av begränsad omfattning och strandskyddets syften bedöms kunna tillgodoses även långsiktigt.

Naturresevat

Inom kommunen finns ett naturresevat, Hästskoholmen, som är beläget på en stor holme i Klarälven inne i Munkfors tätort. ÖP2035 medför ingen ändrad markanvändning inom eller i direkt anslutning till naturresevatet. Cirka 150 meter öster om Hästskoholmen finns ett utredningsområde för lättare industri eller verksamheter med begränsade störningar, Trollkullevägen norra. Området är en förlängning av ett redan befintligt verksamhetsområde och bedöms inte påverka naturresevatet. ÖP2035 har flera ställningstaganden som belyser vikten av inventeringar med hänsyn till naturvärden i tidiga skeden.

Vattenskyddsområde

ÖP2035 bedöms inte påverka vattenskyddsområdet.

Miljökvalitetsnormer

Vattenförekomster

Inom kommunens finns fem klassificerade ytvattenförekomster med varierande status. Planens påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten beskrivs under miljöaspekten *Vattenmiljö*.

Utomhusluft

Regionala mätningar visar att luftkvaliteten inom Munkfors kommun generellt är god. Lokalt förhöjda halter kan dock förekomma, längs riksväg 62 och andra trafikerade genomfarter (Munkfors kommun, 2025b). Planens påverkan på MKN luft hanteras under miljöaspekten *Hälsa och säkerhet*.

Omgivningsbuller

Kommuner med färre än 100 000 invånare omfattas inte av krav på åtgärdsprogram för omgivningsbuller enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Då Munkfors kommun har omkring 3 650 invånare är det inte relevant att bedöma påverkan på MKN för omgivningsbuller i denna MKB. Däremot inkluderar MKB:n en bedömning av planens påverkan på buller i samband med utpekade utvecklingsområden för industri- och verksamhetsändamål, som en del av miljöaspekten *Hälsa och säkerhet*.

Trafikverket ska enligt Förordningen kartlägga bullret från vägtrafik vid vägar med en trafiktäthet på mer än tre miljoner fordon per år. Trafikverket har valt att utöka omfattningen av åtgärdsprogrammet till att innefatta bland annat all statlig väg (Trafikverket, 2025a). I nuläget finns det ingen väg inom kommunen som Trafikverket kartlägger buller för.

Miljömål

Vid ett genomförande av ÖP2035 berörs följande nationella miljökvalitetsmål: *Begränsad miljöpåverkan, Naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö* samt *Ett rikt växt- och djurliv*. Planen bedöms kunna ge utvecklingen en övervägande positiv, men i vissa delar även negativ, riktning i förhållande till miljömålen.

Referenser

- Boverket. (2022). *Riksintressen är nationellt betydelsefulla områden*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationell-planering/riksintressen-ar-betydelsefulla-omraden/>
- Boverket. (2023). *Riksintresseanspråk enligt 3 kapitlet miljöbalken*. Hämtat från PBL Kunskapsbanken: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/riksintressen/riksintresseansprak-3-kap-mb/>
- Boverket. (2024). *Miljökvalitetsnormer*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/allmanna-intressen/miljokvalitetsnormer/>
- Boverket. (2025a). *Miljöbedömning översiktsplan - ett processverktyg*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/processen-for-oversiktsplanering/miljobedomning/>
- Boverket. (2025b). *Process för översiktsplanering och strategisk miljöbedömning*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/processen-for-oversiktsplanering/>
- Forshaga kommun. (2025). *Handlingsplan för förorenade områden för Munkfors och Forshaga*.
- Forshaga kommun och Munkfors kommun. (2009). *Naturvårdsprogram för Forshaga- Munkfors kommun 2009*.
- Försvarsmakten. (2023a). *Riksintressen*. Hämtat från Information och fakta: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/samhallsplanering/riksintressen/>
- Försvarsmakten. (2023b). *Riksintressen för totalförsvarets militära del i värmlands län 2023*.
- IVL. (2025). *Objektiva skattningar för Värmlands och Örebro län 2024*. IVL Svenska miljöinstitutet.
- Länsstyrelsen Värmland. (2025). *Yttrande. Samråd om översiktsplan 2035 för Munkfors kommun (2025-09-30)*.
- Länsstyrelserna. (2025). *Länsstyrelsernas vattenkarta*. Hämtat från <https://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/e17e00dc-cfac-4314-a619-ec4533254346/>
- MSB. (2025). *Riksintressen*. Hämtat från MSB, den 17 12 2025
- Munkfors kommun. (2010). *Kulturmiljöprogram Munkfors kommun*.
- Munkfors kommun. (2011). *Energi- och klimatplan för Munkfors kommun*. Hämtat från <https://www.munkfors.se/wp-content/uploads/2016/01/Energi-och-klimatplan-Munkfors.pdf>
- Munkfors kommun. (2025a). *Vattentjänstplan och VA-plan*.
- Munkfors kommun. (2025b). *Översiktsplan 2035 (granskningshandling)*.
- Naturvårdsverket. (2006). *Tema fakta. Riksintresse för naturvård och friluftsliv*.
- Naturvårdsverket. (2016). *regeringsuppdrag-Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*.
- Naturvårdsverket. (2025a). *Miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/>
- Naturvårdsverket. (2025b). *Miljökvalitetsnormer för utomhusluft*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/luft-och-klimat/miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/>
- Naturvårdsverket. (2025c). *Strandskydd - en vägledning för planering och prövning*. Hämtat från Naturvårdsverket: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/strandskydd/fragor-och-svar-om-nya-strandskyddsregler/>

- Naturvårdsverket. (2026). *Skyddad natur*. Hämtat från Naturvårdsverket:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Riksantikvarieämbetet. (2013). *Riksintressen för kulturmiljövården Värmlands län (S)*.
- Riksantikvarieämbetet. (2025). *Om riksintresseområden för kulturmiljövård*. Hämtat från <https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/om-riksintresse-for-kulturmiljovarden/>
- Räddningstjänsten Karlstadsregionen. (2023). *Risk- och sårbarhetsanalys 2023-2026 Munkfors kommun*.
- SGI. (2026). *HAK - ras, skred och erosion*. Hämtat från Statens geotekniska institut: <https://gis.sgi.se/hajk/?m=rasskrederosion>
- SMHI. (2023). *Nationell modellering av luftkvalitet 2023*. Hämtat från <https://natmodluft.smhi.se/> den 26 02 2026
- Svenska kraftnät. (2024). *Transmissionsnätet är riksintresse*. Hämtat från SVK: <https://www.svk.se/utveckling-av-kraftsystemet/samhallsplanering/transmissionsnatet-ar-riksintresse/> den 15 12 2025
- Sweco. (2026). *Underlag till bedömning av Naturmiljö och biologisk mångfald - Sammanställning av utdrag från Artportalen*.
- Trafikverket. (2025a). *Kartläggning och åtgärdsprogram för buller enligt EU-direktiv*. Hämtat från <https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/miljo---for-dig-i-branschen/buller-och-vibrationer/kartlaggning-och-atgardsprogram-for-bullerenligt-eu-direktiv/>
- Trafikverket. (2025b). *Riksintressen*. Hämtat från För dig i branschen: <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/>
- Vattenmyndigheterna. (den 06 08 2025). *Miljö kvalitetsnormer för vatten*. Hämtat från <https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html>